

BULETINUL CASA ROMANA

* * * * *

* * * * *

March

1995

* * * * *

Oakland, California

EDITORIAL BOARD

Eugenia Adams-Muresanu
Mihai Olteanu, Jr.
Rev. Ioan D. Sarbu
Ing. Mircea Ratiu

Foreign Correspondent
Rev. Dr. Dumitru Ichim
Prof. Aurelio Rauta
Angela Comnene

Secretary
Judy Smultea

BULETINUL Casa Romana

Apare trimestrial

Redactia si

Administratia: P. O. Box 16174
Oakland, California
U. S. A.
Tel. (707) 677-3705
(510) 465-2097

REDACTOR: Prof. Ilie J. Smultea, Ph. D.
REDACTOR Literar: Nicolae Novac

Anul XVIII

1995

Nr. 1

CONTENTS

EDITORIAL, Zorii adevărului încep să se arate (I. J. S.)	p. 3
Mihai Novac, Vinerea neagră	p. 6
Radu Gyr, Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!	p. 7
NICOLAE, Mitropolitul Banatului, Duha Paștilor	p. 8
Vasile Alecsandri, Paștele	p. 10
Mircea Eliade, Hașdeu, Basarabeanul	p. 11
Nichifor Crainic, Rugăciune	p. 15
Prof. Dr. Gelu Neamțu, Ecouri ale Marii Uniri în presa din SUA (Decembrie 1918)	p. 16
Sergiu Grossu, Înviere	p. 22
Prof. Ing. Florian I. Goga, Bravuri de-ale comuniștilor	p. 23
Nic. Iancu Paștinisanu, În ochii tăi	p. 34
Dan Sibian, Protecția	p. 34
Dinu Leonte, Sunt cinci ani	p. 35
Camil Petrescu, Am petrecut într'un sat românesc	p. 36
Tudor Arghezi, Duhoivnicească	p. 37
Maria Calin Țăranu, Acum o sută de ani	p. 38
Monah Ioan Sava, Istoria icoanei de la schitul Andromul	p. 40
AVRAM IANCU	p. 42
Al. O. Teodoreanu, Spovedania Iancului	p. 44
Lucian Blaga, Lumina	p. 45

ENGLISH SECTION

Aurel Ulaicu	p. 46
Florica Batu, The Kid; Love; Love Story	p. 47
Christian Naghi, Poetry Flash	p. 48
Feliciană Ghiindar, Flowers	p. 49

CARTI

Zenovie Păclișanu, *Istoria Bisericii Române Unite, Partea a II-a, 1752-1783*, ed. Octavian Bârlea, 1991-1993; Sacheverell Sitwell, *Roumanian Journey*, Oxford, 1993; Mitropolitul SERAFIM, *Isihiasmul tradiție și cultură românească*, trad. Iuliana Iordăchescu, București, 1994; Radu Valeriu Reja, *Voasul miresei (Puterea credinței)*, Timișoara, 1994; *Bulletin of the Center for Transylvanian Studies*, Cluj-Napoca, Vol. III, Nr. 2, March, 1994; Fr. Dr. Vasile Vasilache, *Another World. Memories from communist prisons* p. 50

Spicuri din presă..... p. 58

Din lumea creștină..... p. 65

In memoriam..... p. 71

Scrisori..... p. 71

Știri din Centre Culturale românești în Occident..... p. 74

Acknowledgments..... p. 81

**Redacția Buletinului CRC Vă urează,
SĂRBĂTORI FERICITE și Vă spune**

HRISTOS a ÎNVIAT!

EDITORIAL

Zorii adevărului încep să se arate.

În discursul pronunțat la primirea diplomei de *honoris causa*, la Universitatea din București, în Iunie anul trecut, președintele ceh Vaclav Havel a încheiat afirmând că *adevărul și iubirea trebuie să învingă minciuna și ura*. Și dacă această - afirmare - în raport cu cele ce se petrec în România de după 1989 apăsă mai mult ca un deziderat platonice, iată că istorici polonezi au dat peste documente revelatoare asupra întunecului și a minciunii în care poporul polonez a fost ținut timp de o jumătate de secol. Este vorba de profesorul Dariusz Jarosz, un cercetător a cărui specialitate este istoria. În timp ce răscolea documente și dosare, aflate în arhiva Statului, pentru un studiu asupra colectivizării proprietății agricole a dat peste - ceea ce el numește *aur istoric* (historical gold). Aceste documente prețioase erau printre cele ale Partidului Comunist - în prezent depuse în Arhivele Statului și accesibile cercetătorilor. Subiectul lor fiind *rapoarte ale informatorilor poliției secrete* cu privire la starea de spirit în masa populației. Din ele se desprinde realitatea că *populația poloneză a repudiat întotdeauna comunismul*. Ținându-se cont că studiul istoriei sociale nu era îngăduit sub regimul comunist, prof. Jarosz a găsit că documentele revelatoare erau așa de autentice și de importante încât s'a decis să amâne lucrarea asupra tezei colectivizării și să scrie, mai întâi, o carte cu titlul *Through a Distorting Mirror* (Oglinda desfigurătoare). Oglinda falsă este cea fabricată de era sovietică, cu privire la sentimentele autentice ale națiunii poloneze care au fost truate și mistificate de către agenții KGB-ului care nu îndrăzneau să raporteze superiorilor conținutul rapoartelor așa cum le primeau de la informatorii lor în contact direct cu populația. *Informatori simpli de la baza societății pe care o spionau lucrau, în același timp, ca funcționari, tehnicieni la diferite colective agricole și mulți dintre ei raportau sub presiune sau ca să obțină anumite avantaje*. Astfel, afirmă cercetătorul Jarosz, ei înfrumusețau realitatea descriind-o ca să

placă birocrăției polițienești și ca să nu-și pericliteze propria lor situație. Articolul care comentează cele de mai sus și la care ne referim este: Henry Kamm, *Polonia se trezește la propria ei istorie, în timp ce oglinda comunismului se sfarmă*, New York Times, 26 Ian. '95 (pp. A1&A4). Kamm folosește ocazia întrevederii cu Jarosz ca să stea de vorbă și cu alți intelectuali, mai ales profesori cunoscători ai problemei. El constată că Jarosz a deschis calea de colaborare - nu numai cu alți academicieni polonezi ci și cu cercetători din alte țări, din fostul bloc sovietic. De exemplu, anul acesta va avea loc o conferință la Montreal (Canada) la care Jarosz, în colaborare cu un coleg american va prezenta o comunicare pe această temă. Deci, *Polonia și alte țări eliberate încep să-și reia firul istoriei proprii* - să iasă de sub tutela rusească. Istoria contemporană a fost până recent regizată direct de către partidul comunist. În republici ca Estonia și Moldova istoria lor a fost înlăturată și înlocuită cu una care derivă din cea a Rusiei și a Uniunii Sovietice. Istoria Poloniei era scrisă ca să justifice prezența rușilor și să arate că *... polonezii iubeau Uniunea Sovietică și comunismul*. Textele școlare erau traduse direct din rusește și *eroii ruși deveneau eroii studenților noștri... Celelalte popoare nu aveau istorie...* - afirmă profesori universitari în conversația lor cu Henry Kamm.

Cu privire la masacrele miilor de ofițeri polonezi, căzuți prizonieri în 1939 și executați de trupele sovietice la Katyn (Belorusia) în primăvara lui 1941, *s'a spus că abominabila crimă a fost comisă de către armata nazistă după ocuparea din vara următoare*. Abia în perioada *glasnost* sub Gorbaciov, guvernul sovietic a recunoscut adevărul și a acceptat responsabilitatea. Profesorul Andrzej Paczkowski, directorul Institutului de studii politice al Academiei de Științe din Varșovia își exprimă satisfacția pentru revenirea la adevărate standarde academice... dar, crede că *va fi nevoie de ani de zile ca să se realizeze ceva serios*. Tot așa, prof. Krystyna Kersten de la Univ. Varșovia își exprimă entuziasmul pentru valoarea școlastică a tezelor de doctorat ale studenților. *... Cercetările se fac metodologic și se bazează, pe surse și date obiective. Se poate afirma că istoria Poloniei de după război începe abia acum...*

Ca un preludiv la momentul în care se vor deschide și în România sertarele secrete cu documente ca să aflăm cum operau, pas cu pas, uneltele Kremlinului la noi, - folosind aceleași

mijloace de minciună și distorsiune, - avem și noi mărturii vii ale puținelor victime care au supraviețuit și ne descriu iadul prin care au trecut. Una din cele mai elocvente dovezi este un volum, recent publicat, care înmănușează comunicările la cea de a 2-a ediție a simpozionului de la Sighetul Marmăției (10-12 Iulie '94) - parte integrală din *Memorialul de la Sighet* - organizat de către ALIANȚA CIVICĂ, cu străduințele doamnei Ana Blandiana*.

Tema generală a simpozionului a fost *De la adevărul istoric la judecata istoriei*, cuprinzând 47 de comunicări. Dar, ne având documentele necesare, autorul volumului - Alianța Civică, departamentul de istorie orală, (prin cei șase editori ai ei) ne dă, cu aproximație, cifra de 1, 31 milioane de persoane trecute prin gulagul românesc între 1945-1964, din care 500, 000 au murit în închisori. Cripto-comuniștii care în Dec. 1989 conduși de Ion Iliescu s'au repezit să pună mâna pe putere și cu încuviințarea Moscovei, au îndreptat tancurile asupra tineretului în revoltă, au mai adăugat peste 1, 000 de victime în câteva zile.

Introducerea la acest volum se încheie cu o frază atot cuprinzătoare, la care guvernării de astăzi ai României ar trebui să se înfioare: ***Imensă a fost suferința provocată celor mai buni fii ai țării de către un regim criminal, care acum încearcă să scape de răspundere în fața istoriei***. Totuși, continuăm să credem că *adevărul și iubirea trebuie să învingă minciuna și ura* - chiar dacă regimul uzurpator de la București încă ascunde documentele pe care le-a descoperit Darius Jarosz în Polonia și prin asta fuge de adevăr ca diavolul de tămâie.

Ilie J. Smușteu

*Titlul volumului este: Alianța Civică - departamentul de istorie orală, *MEMORIA ca FORMA de JUSTIȚIE*, ed. Făt Frumos 1994. Este o carte zguduitoare. Ea trebuie citită. Paginile de eroism sunt înălțătoare alături de profunda dramă omenească, trăită de cei care o descriu. Cartea se poate obține de la Biblioteca CRC - att. Dr. Mihai Stoica Olteanu.

VINEREA NEAGRA

Alunecă sudorile de sânge
Pe fruntea ce-au împodobit-o spinii
Se vestejesc în sufletul Lui crinii
Și de durere inima-i se frânge.

Urcând sfârșit pe culmea Căpătânii
De lovituri viața i se stinge.
Durerea mamei nu mai poate plânge
În ochii arși de razele luminii.

În noaptea vremii soarele s'ascunde
Când cuiul, carnea-i tremurând, pătrunde
Și geme în adânc prelung pământul,
Privind spre cer îl podidesc jelanii,

~ ☉ Eli, Eli, lima savahtanii! ~
Pe Iuda într'un copac îl bate vântul.

Mihai Novac

Radu Gyr

Ridică-te Gheorghe, ridică-te, Ioane!

Nu pentru-o lopată de rumenă pâine,
nu pentru pătule, nu pentru pogoane,
ci pentru văzduhul tău liber de mâine,
ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!

Pentru sângele neamului tău curs prin șanțuri,
pentru cântecul tău ținut în piroane,
pentru lacrima soarelui tău pus în lanțuri,
ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!

Nu pentru mânia scrâșnită-n măsele,
ci ca să aduni chiuind pe tăpșane
o claie de zări și-o căciulă de stele,
ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!

Așa, ca să bei libertatea din ciuturi
și-n ea să te-afunzi ca un cer în bulboane
și zarzării ei peste tine să-i scuturi,
ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!

Și ca să-ți pui tot sărutul fierbinte
pe praguri, pe prispe, pe uși, pe icoane,
pe toate ce slobode-ți ies înainte!
ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!

Ridică-te, Gheorghe, pe lanțuri, pe funii!
Ridică-te, Ioane, pe sfinte ciolane!
Și sus, spre lumina din urmă-a furtunii,
Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane!

Pentru poemul "Ridică-te, Gheorghe, ridică-te, Ioane", Radu Gyr a fost condamnat la moarte și ținut timp de un an în lanțuri, până la comutarea pedepsei în muncă silnică pe viață.

Duhul Paștilor

Prăznuim din nou Învierea Domnului sau Paștile, cea mai mare sărbătoare a creștinătății ori, cum zice un stih des repetat în aceste zile, *praznicul praznicelor și sărbătoarea sărbătorilor*. Minunea sculării Domnului din morți a uimit și cutremurat pe credincioși din chiar clipa când s'a produs, punându-și pecetea asupra întregii lor ființe. De atunci fără încetare orice moment din viața unui creștin, orice act din lucrarea sfințitoare a Bisericii, stau sub semnul învierii. Rugăciunile, citirile, imnurile și propovăduirile care alcătuiesc cultul au în centrul lor învierea. Sărbătorile apoi, deși sunt închinare unor întâmplări precise din viața Mântuitorului, a Maicii Preacurate, a Sfinților sau Bisericii, au în vedere până la urmă tot învierea. În mod special duminica, sărbătoare care revine săptămânal, amintește și cinstește exclusiv învierea.

Prin urmare Învierea Domnului, ca sărbătoare, nu se mărginește la un anume moment calendaristic, ci ea se extinde peste toate zilele unui an și peste toți anii transformându-se într-o prăznuire fără sfârșit.

Rezultat nostru creștin așa cum decurge din Evanghelii, din învățătura Sfinților Apostoli și a urmașilor lor se reazimă pe faptul învierii. Măritul Pavel pe bun drept susținea: *... dacă Hristos n'a înviat, zadarnică este atunci propovăduirea noastră, zadarnică și credința voastră* (I Corinteni 15, 14). Din chiar primele începuturi ale existenței Bisericii, creștinii s'au considerat a fi nimic altceva decât *martori ai învierii lui Hristos* (Faptele Apostolilor 1, 8; 1, 22; 2, 32). Pentru ei cei de atunci care *au văzut și au crezut* (Ioan 20, 29), pentru cei de le-au urmat și nu mai puțin pentru noi cei de astăzi este învederat că suntem purtătorii unui mesaj primit din partea *Dumnezeului viu* pe care îl purtăm în noi înșine, care continuă să trăiască fiind *ieri și azi și în veci* (Evrei 13, 8).

Atare convingere talmăcită de același Apostol Pavel prin cuvintele: *acum nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește prin*

mine (Galateni 2, 28), nu constituie simplă simțire și cu atât mai puțin simplă închipuire, ci are efecte vădite în întreaga noastră viață și comportare sau, cum citim în Sfânta Carte, *Viața lui Iisus se arată în trupul nostru cel muritor* (II Corinteni 4, 11). De aici izvorăsc elanuri mereu proaspete capabile *să mute și munții din loc* (Matei 17, 20).

Pentru creștini totul începe și se termină cu Hristos care a înviat viața în întregul ei fiindu-le un neîntrerupt Paște. Iar dacă spre aceasta îndeamnă orice act de cult ce putem spune despre sărbătoarea duminicii, actualizarea fără încetare, săptămână de săptămână, a praznicului învierii?

Trăirea permanentă în duhul Paștilor și al duminicii ar trebui să îmbine ființa credinciosului în așa măsură încât să-l oblige să nu mai săvârșască decât fapte bune și să ocolească răul. Iată ce spune în această privință Sfânta Scriptură: *... dacă ați înviat împreună cu Hristos, omoriți în măduarele voastre desfrânarea, necurăția, patima, pofta, și lăcomia. Lepădați de la voi mânia, iușimea, răutatea, hula, cuvântul de rușine din gura voastră. Nu vă mințiți unul pe altul. Îmbrăcați-vă cu milostivirile îndurării, cu bunătate, cu smerenie, cu blândețe, cu îndelungă răbdare, îngăduiți-vă unul pe altul și iertând unul altuia, dacă are cineva vreo plângere împotriva cuiva; după cum și Hristos v'a iertat vouă, așa să iertați și voi. Iar peste toate acestea, îmbrăcați-vă întru dragoste, care este legătura desăvârșirii. Și pacea lui Hristos să stăpânească în inimile voastre. Învățați-vă și povățuiți-vă între voi, cu toată înțelepciunea. Femeilor, fiți supuse bărbaților voștri. Bărbaților iubiți pe femeile voastre și nu vă amăriți asupra lor. Copiilor, ascultați de părinții voștri. Părinților, nu întărați pe copii voștri, ca să nu se deznădăjduiască* (Coloseni, cap. 3).

Iată datorii decurgând din trăirea fără încetare în duhul Paștilor. Astfel înțelegând praznicul Învierii Domnului, adevăratul creștin trebuie să se dovedească cu acest prilej și mereu de-a lungul zilelor anului, cât timp trăiește, împlinitorul unor fapte asemănătoare celor a lui Hristos.

Otrivit rânduiei este ca orice sărbătoare, întocmai Paștilor, să fie ținută în acest fel, căci e de neînchipuit ca doar în ziua respectivă să cinstim praznicul prin bune purtări, dincolo de ea trăind de parcă nici n'ar exista. Toate ținesc să-și extindă

înraurirea și peste restul zilelor, puse fiecare sub semnul învierii Domnului. Așa dar *învierea lui Hristos văzând să ne închinăm Sfântului Domnului Iisus, Unuia Celui fără de păcat* și, prin faptele noastre bune, El să fie de-a pururi preamărit și laudat.

Hristos a înviat !

PAȘTELE

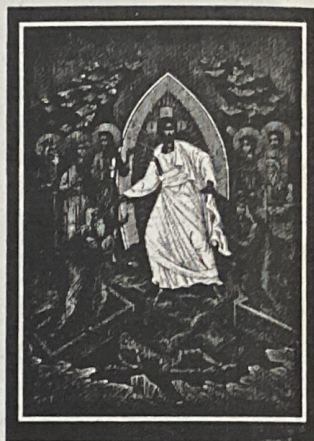
De Paști în satul vesel căsuțele 'nălbite
Lucesc sub a lor malduri de trestii aurite,
Pe care cocostârcii, înfipți într'un picior,
Dau gătul peste aripi, tocând din ciocul lor.

Un scrânciob mai la vale pe lângă el adună
Flăcăi și fete mândre ce râd cu voie bună;
Și'n sunet de vioare, de cobze și de nai
Se'ntoarce hora lină, călcând pe verde plai.

Bătrâni cu fețe stinse, Români cu fețe dalbe,
Românce cu ochi negri și cu ștergare albe
Pe iarba răsărită fac praznic la un loc,
Iar pe'mprejur copiii se prind la luptă'n joc.

Și scrânciobul se'ntoarce, purtând în legănare
Părechi îmbrățișate cu dulce înfocare,
Ochiri scânteetore și gingașe zâmbiri
Ce viu răspând în aer, electrice luciri.

Vasile Alecsandri

The Resurrection

MIRCEA ELIADE

HASDEU, BASARABEANUL*

Nu se poate vorbi despre Basarabia fără să se amintească de Hasdei: Alexandru Hasdeu și de fiul său Bogdan Petriceicu. Amândoi au fost cărturari de seamă și sinceri naționaliști. Amândoi au cunoscut bine Rusia și cultura rusă, și n'au ostenit să atragă atenția asupra primejdiei pe care o reprezintă, pentru neamul românesc, împărăția de la răsărit. Una din ultimele conferințe publice ale lui Bogdan Petriceicu Hasdeu se intitula: PAPA DELA NEVA. A ținut-o pe la începutul secolului la Ateneu, și răsunetul ei a fost atât de puternic încât textul a fost publicat în reviste și retipărit în broșură aparte. *Papa dela Neva* era, bine înțeles, *Țarul tuturor rușilor*, Hasdeu arăta, între altele, că mult lăudata protecție a ortodoxiei și a Bisericii orientale nu era decât un instrument în mișcarea subversivă de expansiune a panslavismului.

Naționalismul lui Hasdeu este cu atât mai semnificativ și este exemplar pentru cultura românească modernă, cu cât autorul *ISTORIEI CRITICE* a fost un spirit universal în toată puterea cuvântului. Varietatea și profunzimea cunoștințelor lui Hasdeu uimesc și astăzi, șaizeci de ani de la moartea lui. Puține au fost științele și disciplinele pe care nu și le-a apropiat. Hasdeu se așează alături de ceilalți geniali enciclopediști și spirite universale pe care ni le-a dăruit Moldova: Dimitrie Cantemir,

* B. P. Hașdeu (1836-1907). - A fost cel mai de seamă reprezentant al Basarabiei și unul din puținele suflete europene ale culturii românești. S'a remarcat ca istoric, prin minunata sinteză asupra Țării Românești (*Istoria critică*); ca filolog, prin studii definitive (*Circulația cuvintelor*), cercetări de prim rang (*Cuvinte din bătrâni*) și neuitatul *Magnum Etimologicum Romaniae*, ca ziarist și ca autor dramatic prin cea dintâi înscenare romantică istorică privitoare la figura domnitorului moldovean Răzvan-Vodă. Nu trebuie uitată nici monografia sa asupra lui Ioan-Vodă-cel-Cumplit. Hașdeu este și una din figurile cele mai luminoase în istoria ideologiei naționale românești, ca și prin activitatea sa în domeniul spiritismului.

Mihai Eminescu și Nicolae Iorga. De fapt, s'ar putea vorbi de o *tradiție universalistă-enciclopedică* în cultura românească, tradiție ilustrată exemplar de numele pe care le-am amintit mai sus. Și nu e lipsit de interes faptul că tocmai aceste spirite universale - Hasdeu, Eminescu, Iorga - au fost în același timp profeții și fondatorii naționalismului românesc.

Eminescu, Hasdeu, Iorga sau, mai aproape de noi, Lucian Blaga, au crezut, fiecare în felul lui, că o cultură românească autentică trebuie să fie *națională*; adică, trebuie să fructifice și să prelungească tradițiile spirituale ale neamului. Dar adeziunea acestora la tradiție nu l-a *provincializat*. Puțini creatori sau cărturari roâni au reușit să depășească provincialismul culturii în măsura în care au făcut-o Eminescu, Hasdeu, Iorga, Lucian Blaga. Ceea ce impresionează pe orice cercetător străin al literaturii noastre este vastitatea și soliditatea culturii acestor *tradiționaliști*. Provincial nu pare Eminescu, ci Macedonski. Iar în zilele noastre provincialismul cultural nu-l găsim la Lucian Blaga ci, bunăoară, la un Mihail Ralea.

Ceva mai mult: ceea ce caracterizează pe cei mai înzestrați dintre *naționaliști-tradiționaliști*, este absența oricărui complex de inferioritate față de Occident. Mândria care răzbate în Eminescu, în Hasdeu, Iorga sau Lucian Blaga este înainte de toate *MÂNDRIA DE A FI ROMÂN*. Nu numai că nu le era rușine de nația lor, dar socoteau o mare cinste, și un mare noroc, faptul de a se fi născut Români. Ca și cum ar fi presimțit că în neamul lor zac comori nebănuite - și erau fericiți că soarta îi alesese pe ei ca să le aducă la lumină.

Hasdeu ghicise comorile care zăceau uitate în sufletul și istoria neamului românesc și se simțise în stare să le exploreze. Dar ca să le poată aduce la lumină, nu-i era de ajuns geniul, inteligența și puterea lui de muncă. Trebuia de asemenea să stăpânească un număr considerabil de științe și discipline. A avut timp să le învețe și să le folosească pe toate în cercetările lui lingvistice și istorice. Dar soarta nu i-a îngăduit să-și ducă la bun sfârșit operele cele mai de seamă.

Creativitatea lui Hasdeu a fost stăvilă și diminuată de însăși bogăția posibilităților lui. Pentru că voia să aducă la lumină toate valorile românești, era silit să deslege singur toate problemele de istorie, limbă, sociologie și folclor pe care le întâlnea în cursul cercetărilor lui. Și numărul problemelor creșteau pe măsură ce erau rezolvate. Mai ales că, pasionat de

origini și *începuturi*, Hasdeu nu se mulțumise cu studiul aprofundat al istoriei și limbii românești, ci trecuse la lingvistica balcanică și indo-europeană, se interesa de preistorie, se avânta în orientalistă, dialectologie și folclor.

Deși a trăit până aproape de șaptezeci de ani, și a publicat un raft întreg, Hasdeu n'a apucat să termine niciun *OPUS MAGNUM*. Evident, tot ce-a publicat din *ISTORIA CRITICA* sau din *ETYMOLOGICUM MAGNUM ROMANIAE*, a fost și este încă extrem de prețios. Istoriografia și filologia românească modernă s'au clădit în bună parte pe temeliile puse de Hasdeu. A fost un premergător și un pionier în toate disciplinele istorice și lingvistice.

Dar, amintind că n'a terminat niciuna din capodoperele începute, nu vreau să repet bine-cunoscutele clișee că Hasdeu *s'a risipit prea mult* sau că *a îmbrățișat prea multe domenii*. Dacă ne putem închipui că ar fi putut duce la bun sfârșit *ISTORIA CRITICA* sau *PRINCIPIILE DE FILOLOGIE COMPARATIVĂ ARIO-EUROPEANĂ*, este aproape sigur că n'ar fi putut termina *MAGNUM ETYMOLOGICUM*, chiar dacă ar mai fi putut lucra la el încă treizeci de ani. Niciun om n'ar fi putut duce, singur, la capăt o asemenea uriașă întreprindere. Trebuie să ne considerăm fericiți că Hasdeu a apucat să publice acele o mie și mai bine de pagini, deși ele reprezintă doar a douăzecea parte din opera pe care o plănuise. De altfel, așa cum observa Eugen Lozovan, *Dicționarul Academiei Române* n'a fost terminat nici până în ziua de azi, deși au lucrat la el Al. Philippide (1897-1905), Sextil Pușcariu (1906-1940), Iorgu Iordan (1946-1952), și planul inițial a fost neconținut redus la proporții din ce în ce mai modeste.

Tragedia lui Hasdeu se datorește în bună parte geniului său de structură enciclopedică și setei lui de perfecțiune. A voit să cunoască, să facă și să scrie *TOT* și cât mai aproape de *PERFECȚIE*. Oricare ar fi fost opera la care lucra, voia să exceleze deopotrivă în erudiție, precizie, originalitate, profunzime, frumusețe literară. Se avânta în domenii abia descoperite și propunea ipoteze îndrăznețe - dar era întotdeauna bine informat, stăpânind pe deplin materialul documentar, și spiritul critic nu-l părăsea niciodată. A fost pătimăș în lupta politică și culturală, dar patima nu i-a diminuat nici calitatea gândirii nici pe cea a stilului. A făcut uneori glume care au părut mai târziu copilărești sau de prost gust - dar așa era pe atunci

~atmosfera culturală~, și, mai ales, așa era Hasdeu: uriaș căruia îi plăceau jocurile copilărești.

În afară de ~enciclopedia~ și ~perfecționismul~ lui Hasdeu, care, într'un anumit fel, îi stinghereau creativitatea, trebuie să mai ținem seama și de complexitatea personalității lui și, mai ales, de tragedia familială care i-a schimbat viața la 50 de ani. Os de Domn, aristocrat din cap până în picioare, Hasdeu era totuși ~democrat~ și a luptat ca puțini alții pe vremea lui împotriva ~boierilor~ și era însuflețit de o concepție grandioasă ~romantică~, a Istoriei, și totuși a aplicat metodele cele mai stricte și și-a măcinat timpul și forțele în cercetări migăloase și uneori de un interes minor; poet, nuvelist, dramaturg, și-a jertfit cariera literară ca să se poată consacra pe deantregul erudiției; de o precocitate extraordinară, savant în toată puterea cuvântului la douăzeci și ceva de ani, și-a risipit o parte din energia creatoare a tinereții cu farse și polemici adeseori inutile; raționalist în tinerețe și maturitate, s'a întors spre Dumnezeu nu pe calea regală a misticii, filosofiei sau teologiei, ci prin experiențele suspecte ale spiritismului.

Pierderea Iuliei a însemnat o catastrofă nu numai pentru Hasdeu, ci pentru toată cultura românească modernă. Când, prin 1935, cercetam la Arhivele Statului lăzile în care fuseseră adunate o parte din cărțile și hârtiile lui Hasdeu de la ~Castelul~ din Câmpina, mi se strângea inima de tristețe. Aveam impresia că pătrund într'un șantier uriaș, părăsit și căzut în ruine. Revistele de istorie și filologie rămase cu paginile netăiate, arătau anul când Hasdeu încetase de a se mai interesa de disciplinele în care-și crease un renume mondial.

Producția lui Hasdeu este imensă. Dar cine a citit operele lui literare și istorice din tinerețe, miile de pagini scrise între 20 și 40 de ani, își închipuie ce-ar fi putut crea Hasdeu la 60 sau 70 de ani dacă geniul lui, și mai ales destinul, i-ar fi îngăduit s'o facă. Să ne închipuim cum ar fi arătat opera lui Goethe - atât cea literară cât și cea științifică - dacă ar fi fost întreruptă la vârsta de 50 de ani...

Rugăciune

de Nichifor Crainic

Sub stele, Doamne, cu pământul frate
Plutesc peste genuni nemăsurate.

Deasupra zodii, besnă dedesupt,
Mă simt de besnă cu pământul, supt.

Ne soarbe-adânc vâltoarea de catran,
Flămândă gură de leviatan.

Suntem fărâmitură aruncată
Spre foamea lui prăpăstios căscată.

Mă zgudui, Doamne, cu pământul, scăpat
În golul neființei fără capăt.

Și, doi o spaimă, izbucnim deodată
Spre soare el, și eu spre tine, Tată.

Vulcani de rugăciune și de lavă,
O desnădejde asvârlim în slavă...

... Și simt că rugăciunea e, Doamne, o dovadă
Că tu te'nalți din mine în ea ca seva'n mladă,

Cum lava spune'n vijelios desnodământ
De-o inimă de soare ce arde în pământ...

Că iată-ne: sub Tine și sub soare
Ne regăsim - fărâme plutitoare.

Senin privesc în jos și nu mă sperii:
Pe-adâncul nimicirii și-al tăcerii

Sunt candelă sub bolțile divine -
În haos spânzur, dar atârâ de tine.

Prof. Dr. GELU NEAMȚU
Institutul de Istorie
Cluj-Napoca
România

Ecouri ale Marii Uniri în presa Statelor Unite ale Americii (Decembrie 1918)

După ce într'un alt articol am analizat ecoul Unirii Transilvaniei cu România în presa *românească* din Statele Unite¹, și care, după cum era de așteptat, a fost unul plin de entuziasm, pentru a avea o imagine cu adevărat cuprinzătoare și completă asupra impactului acestui eveniment (atât de important pentru noi românii), am cercetat, atât cât ne-a stat în putință și presa *americană*, concentrându-ne asupra unor jurnale cunoscute și în special asupra celor din zonele în care erau stabiliți mai mulți imigranți români.

De la început, trebuie să spunem, că pe vastul teren al presei americane, Transilvania, ba chiar România, departe de a constitui un subiect major, se pierde în imensitatea informațiilor privitoare la războiul ce abia se terminase, la perspectivele păcii și la alte evenimente majore de pe mapamond.

Cu toate acestea, nu fără greutate, am depistat totuși, cât de cât, reflectarea momentului nostru istoric în șapte ziare mai importante, în afara lui The New York Times (al cărui articol din 11 Decembrie 1918 constituie până acum unica semnalare publicată).²

Lăsând la o parte faptul că Unirea Transilvaniei cu România, așa cum am spus mai sus, nu prezenta un eveniment de primă mărime pentru presa americană în general, trebuie să subliniem și faptul că știrile din Europa ajungeau cu destulă greutate în Statele Unite. Așa spre exemplu, cea mai timpurie

¹ Gelu Neamțu, *Marea Unire în presa românilor din SUA*, în *Steaua*, 1990, Nr. 11-12, p. 8-9.

² C. Botoran, O. Matichescu, *Documente străine despre lupta poporului român pentru făurirea statului național unitar*, Cluj-Napoca, 1980, p. 241-242.

semnalare a evenimentului care ne interesează, a sosit în SUA printr'o telegramă via Amsterdam, la 4 Decembrie 1918.³

În pofida interesului minor al jurnalelor americane față de evenimentul nostru istoric, el se reflectă totuși în cele 7 jurnale cercetate, și un fapt rămâne cert: lobbyul românilor, oricât a fost el de firav, a avut totuși o audiență pozitivă atât la oficialități, cât și în presă, după cât am putut constata. Așa încât, opinia publică americană a fost corect informată asupra marelui nostru act istoric, toate cele șapte ziare cercetate dovedind o simpatie fără rezerve față de români și împlinirea aspirațiilor lor legitime.

Ne-am limitat la cercetarea respectivelor ziare doar din luna Decembrie, deoarece, în lunile următoare, știrea nu mai era proaspătă, intervenind alte și alte evenimente, atât în România, cât și evident, pe întinsul întregii planete.

Cele șapte surse cercetate privind unirea Transilvaniei cu România (dar și a Basarabiei și Bucovinei) au fost: 1. *The Evening World*, 2. *New York Tribune*, 3. *The Indianapolis Star*, 4. *Courier des Etats-Unis*, 5. *Boston Herald*, 6. *The Evening Sun*, 7. *The Washington Evening Star*.

Cronologic, așa cum am menționat mai sus, informațiile se încadrează toate în luna Decembrie, începând cu ziua de 4, continuând cu 10 - 16 - 21 - 22 - 25 - 30 și 31 Decembrie.

Două articole dintre cele 8, sunt scrise de cunoscutul ziarist și istoric militar, Frank H. Simonds, care după cum consemna și Vasile Stoica,⁴ a susținut mult cauza României, iar altul, poate cel mai frumos, poartă semnătura ziaristei Alice J. Lupear născută pe țărâmurile Transilvaniei și devenită ulterior cetățean american. Celelalte cinci articole nu sunt semnate. Cu excepția unui singur articol care confundă Alba Iulia cu Sibiu,⁵ toate celelalte sunt bine documentate, iar Frank H. Simonds în special, încadrează cu obiectivitate problemele României în contextul european, dovedind o adâncă înțelegere a aspirațiilor ei.

Dar să începem cu *The Evening World*⁶ și să urmărim rând pe rând aspectele mai deosebite pe care le conțin articolele

³ *The Evening World* din 4 Decembrie 1918.

⁴ Vasile Stoica, *În America pentru cauza românească*, București, 1926, p. 13.

⁵ *Courier des Etats-Unis* din 21 Decembrie 1918.

⁶ Din 4 Decembrie 1918.

care ne privesc. Cum am mai spus, acesta aduce cea mai timpurie știre despre Adunarea Națională de la Alba Iulia de la 1 Decembrie 1918, unde *românii din Transilvania, Banat și Ungaria își proclamă unirea cu România* (gazeta amintită, mai inserează și o știre de la Roma cu privire la expedierea unei note de către ministrul de externe al Italiei, Sonino, Consiliului Național pentru unirea tuturor românilor, prin care promite României tot sprijinul Italiei *pentru aspirațiile naționale române la Conferința de pace*.

Articolul lui Frank H. Simonds, *Europa refăcută* din *The New York Tribune*,⁷ dispune de o viziune extrem de largă asupra transformărilor impuse de război pe teritoriul Europei, plasând România la locul cuvenit în cadrul acestor transformări istorice de pe harta Europei: *Răsar noi națiuni - spune el - și națiuni vechi capătă grandoare și importanță care va marca viitoarele combinații europene*.

Un exemplu al marilor schimbări care se produc în Europa a fost oferit - consemnează același ziarist - de o depeșă în care se făcea cunoscut că *Transilvania și-a proclamat, prin votul adunării locale, uniunea - sau reuniunea - sa cu regatul României*. Cu câteva zile în urmă sosise și știrea (via Viena) despre intrarea trupelor românești în Bucovina.

Astfel, în mai puțin de o săptămână, statul român a adăugat teritoriului său o arie de cinci ori cât cea a Alsaciei și Lorenei.

Menționează și decizia provinciei Basarabia de unire la România, după care remarcă apariția unui mare stat *pe temeliile unuia mic*.

Între Dunăre și Marea Neagră, controlând gura marelui fluviu, o sentinelă a lumii latine va sta ca o barieră permanentă împotriva unei noi ofensive germane și un la fel de formidabil obstacol pentru orice nou atac rusesc în Balcani *și astfel, o mare națiune* a răsărit ca rezultat al acestui război, un stat la fel de mare ca Italia.

Mai detaliate cu privire la Adunare sunt informațiile din *The New York Times*,⁸ publicate deja și asupra cărora nu vom stăru, ci vom trece la amplul articol al lui Alice J. Lupear,

⁷ Din 10 Decembrie 1918.

⁸ Din 11 Decembrie 1918.

publicat în *The Indianapolis Star*,⁹ intitulat *Libertatea tuturor teritoriilor dinăuntrul și dinafara granițelor este ambiția unei națiuni oprimate*. Ziarista reamintește că *Guvernul Statelor Unite a jucat un rol important în afacerile României făcând eforturi și promițând sprijin* (Nota președintelui Wilson din 1 Decembrie 1917 și din nou recunoașterea integrității și aspirațiilor sale naționale în 6 Noiembrie 1918). *Poporul american este interesat de a salva România de la ruină totală*.

După ce explică problema Dobrogei, pământ românesc, documentata ziaristă declara: *Ziua libertății se apropie (și) pentru cei 4. 000. 000 de români din Transilvania, Bucovina, Banat, Crișana și Maramureș înrobite de habsburgi și maghiari. Ei au fost supuși austro-ungari dar niciodată cetățeni, decât în ceea ce privește obligațiile și impozitele*.

Toate drepturile lor le-au fost refuzate din cauză că ei erau români și nu unguri sau germani. Ei erau considerați drept *o rasă inferioară*. Dovada cea mai elocventă o constituia faptul că românii aveau 4 reprezentanți în parlament la 4. 000. 000 de locuitori, iar națiunea dominantă avea 387 de deputați la 8. 000. 000 de unguri. Istoria a arătat, - mai scria Alice J. Lupear -, că nici o țară nu este capabilă să facă folositor cu forța un cetățean al unei rase subjgate, dar cu mândrie și conștiință națională.

Ea personal cunoștea suferințele românilor din Transilvania căci s'a născut acolo și a păstrat legăturile cu foștii compatrioți: *Ei au trăit o viață moartă și au început să părăsească speranța, și ei spun că mai bine le-ar fi guvernată țara de către Statele Unite, pentru că aceasta le acordă oamenilor drepturi*. Ziarista își mai amintea cum țărani români îi întrebau pe unguri: *De ce voi vă bucurați de privilegii în timp ce noi plătim și împlinim în mod egal cu voi toate obligațiile?* Răspunsul invariabil era: *Aceasta este țara noastră și nu a voastră*.

A. J. Lupear mai arăta că imigranții români din SUA refuzau să se asocieze cu cei maghiari și în diferite orașe unde existau imigranți ai celor două etnii erau neînțelegători între ele.

Între toți cei 300. 000 (200. 000 după alte izvoare) de români din America nu se afla nici un grup care să țină la steagul austro-ungar, chiar dacă erau supuși acelui steag. Și întreabă apoi retoric: *Câți români au răspuns chemării la arme făcută de*

⁹ Din 16 Decembrie 1918.

comandamentele austro-ungare? Nici unul singur de care să știm noi. Dar și ei nu au ezitat să ia armele peste tot împotriva guvernului austro-ungar.

Dezvăluie apoi propaganda mincinoasă dusă de autoritățile ungare în Statele Unite spunând: *Ungurii susțin că țărani români sunt mulțumiți cu forma de guvernământ pe care o au, dar că ei au fost supuși unei instigări din exterior* (citește România). În final, ziarista afirma că *Țăranii români și soldații iubesc poporul american mai mult decât pe oricare altă națiune de pe lume, cu posibila excepție a Franței. Ei descriu America drept o țară a făgăduinței, pe locuitorii ei ca supra-oameni...*

Cuvântul de încurajare venit de la guvernul american i-a făcut să îndure mai ușor mizeriile. Și în încheiere, A. J. Lupear oferă un citat interesant: *Ei spun: (românii - n. ns. G. N.) Când va veni ziua unității și libertății, o zi de fericire va face să uităm un an de mizerie, și ziua unității tuturor românilor va face pe români să uite toate sacrificiile din timpul războiului.*

Ziarul de limbă franceză *Courrier des États-Unis*,¹⁰ anunță și el sub titlul *Revanșa României* votarea în unanimitate (la Sibiu în loc de Alba Iulia - o evidentă eroare) a rezoluției care proclama unirea tuturor românilor din toate teritoriile locuite de ei. Și se mai spunea acolo: *Aceasta este o rezoluție eliberatoare deoarece sustrage în mod definitiv românii transilvăneni de sub jugul stăpânirii maghiare.*

În articol se menționează și un fapt care i se părea ciudat autorului: *Lucru curios, trădarea și revoluția rusă care urma să ucidă România a contribuit în fond la unitatea națională a României sub sceptrul regelui Ferdinand.* Și spre sfârșitul articolului, se constata: *Revanșa României este completă, loialitatea și eroismul ei și-au primit recompensa. Nu numai că și-a realizat integral aspirațiile naționale, dar și-a dublat aproape teritoriul și populația, și-a asigurat frontiere naturale și strategice care îi pot garanta securitatea, și în fine, a ajuns să aibă o influență considerabilă printre consiliile europene.*

Al doilea articol al lui Frank H. Simonds, publicat de data aceasta în *Boston Herald*,¹¹ privește mai mult configurația Europei în lumina ultimelor evenimente politice și militare, subliniind realizarea aspirațiilor românilor din Transilvania care

au proclamat unirea provinciei lor cu România. Statele naționale apărute după război pe ruinele Austro-Ungariei au menirea - mai afirma autorul articolului, de a fi capabile să interpună o barieră eficientă și permanentă expansiunii Germaniei spre Estul apropiat. Aceste state trebuie să constituie în viitor garanții împotriva renașterii ambițiilor expansioniste ale Germaniei asupra Europei de mijloc.

Articolul *„Doresc o Românie Mare”* din *The New York Times*,¹² este mai scurt și se referă la activitatea Comitetului din Paris al românilor din Transilvania, Bucovina și Banat, care au proclamat independența fostelor districte ungare și unirea lor cu Regatul României. Crearea României Mari, e de părere autorul articolului, trebuie în sfârșit să impună respect germanilor.

The Evening Sun,¹³ publică articolul *„Construind o nouă Românie”*. După ce se arată dezastrul adus de pacea cu Germania și aliații săi, jaful la care a fost supusă țara, descrie momentele principale ale realizării speranțelor și aspirațiilor românilor.

Realizarea unirii Basarabiei cu România, unirea Bucovinei, și în sfârșit, atât de mult dorita unire a românilor din Transilvania cu regatul României. În fine, - se mai spune în articol - *România va fi un stat de aproximativ 15. 000. 000 de locuitori, mai mare deci ca Ungaria, sau decât oricare alt stat balcanic, în afară probabil de noua Yugoslavia.*

În final, cel de al optălea articol depistat, apărut în *The Washington Evening Star*,¹⁴ descrie primirea cu mare ceremonie de către rege, la București, a delegației transilvane, trimisă de Adunarea Națională a Transilvaniei române spre a înmâna regelui Actul Unirii cu România. Toate aceste districte care s'au unit cu România, sub regele Ferdinand, au o populație românească net majoritară. Delegația a fost primită cu mare fast de către guvern, fiind aclamată și de către populație.

Încheind semnalarea celor opt articole publicate în presa americană în cursul lunii Decembrie, privind Unirea cea mare, considerăm că acestea vin să întregască informațiile de până acum, confirmând simpatia respectivei prese față de aspirațiile românești și realizarea unirii Transilvaniei cu România.

¹⁰ Din 21 Decembrie 1918.

¹¹ Din 22 Decembrie 1918.

¹² Din 25 Decembrie 1918.

¹³ Din 30 Decembrie 1918.

¹⁴ Din 31 Decembrie 1918.

Interacțiunea Presă-Guvern-Opinie publică activ influențată și de lobbyul imigrației românești, a plasat Statele Unite alături de Franța în acțiunea de a favoriza posibilitatea realizării de către poporul român a acelei ORE ASTRALĂ în care istoria a adus mult încercatei României SFANTA DREPTATE care i se cuvenea și pentru care a dat imense jertfe și sacrificii.

INVIERE

De sub gardul prăvălit,
Gândăcelu'n smalț gătit,
Iese'n uliță, alene:
- Ce-i cu larma asta, nene?

Îi răspunse un gândac,
Stând pe-o frunză de copac:
- Cum, nu știi?... nu ai aflat?...
Azi, Hristos a înviat!

Sergiu Grossu

Christ is risen from the dead
trampling down death by death
and upon those in the tombs
bestowing life!

Prof. Ing. FLORIANI. GOGA

Bravuri de ale comuniștilor*

În anul 1945 a fost inaugurat cu speranțe sporite cu privire la încheierea celui de al doilea război mondial, care distrusese imense valori materiale și morale ale omenirii și deschisese răni adânci societății, răni ce trebuiau vindecate. A fost necesar însă a se trece printr'o încercare neașteptată prin lansarea bombelor nucleare de la Hiroșima și Nagasaki. Cutremurătoarele efecte ale acestora au determinat forțele militare nipone să depună armele, tocmai în clipele în care se credea că fanatismul lor era de neînvins.

În câteva secunde și-au pierdut viața zeci de mii de oameni - dintre care cei mai mulți nu aveau nici un amestec în apocaliptica încălecare - iar viitorul va arăta că moartea se furișase în trupurile altor zeci de mii ce urmau să părăsească arena vieții în decursul anilor.

A fost o intervenție benefică? A fost o crimă? E greu de apreciat, dar și mai greu a trage concluziile necesare. Sigur este că din clipa lansării celor două bombe nucleare, omenirea s'a trezit la realitate. Poate că distrugerile ce ar fi urmat dacă se continua războiul ar fi fost cu mult mai mari, poate că mult mai multe vieți omenești ar fi fost sacrificate pe altarul zeului Marte, poate că durerile ar fi fost mai cutremurătoare.

Deci, teama a determinat începerea tratativelor de pace, forțele fasciste recunoscându-și sfârșitul.

În țara noastră se întrevădeau orizonturi noi de viață sub soarele mângâietor al păcii, de la care se aștepta instaurarea libertăților materiale și morale.

Câtă naivitate!

Mai întâi că *"noi aliați"* cărora ne alipisem de bună voie în speranța împlinirii unor deziderate sociale, ne-au desamăgit; după ce le-am ușurat drumul spre zdrobirea național-socialismului și le-am fost părtași la luptele pentru distrugere^a totală a mașinii de război cu prețul a multor sacrificii, am fost tratați cu aceeași monedă cum au fost și cei învinși. Am fost obligați să plătim daune de război istovitoare în loc de a fi ajutați să ne oblojim rănilor care sângerău. Am fost umiliți prin reținerea unor provincii sfârtcate din trupul sfânt al țării, în loc de a fi susținuți să le alipim, ca laolaltă frații să-și poată plânge durerile și morții. În fine ni s'a impus să acceptăm o formă de stat și o conducere pe care nimeni nu o dorea; ba mai mult, am fost constrânși a o și aplauda, a-i aduce osanale și a-i arăta recunoștință. Câtă murdărie morală!

* Capitol din volumul *"Imagini peste timp"*, vol. I, Timișoara, 1994.

În aceste împrejurări singura speranță rămăsese Apusul, de la care așteptam salvarea. Dar aceasta nu a mai venit!

Tineretul - educat în spiritul dragostei de patrie - majoritatea constituit din participanții la marea confruntare ce se încheiase, credea nestrămutat în sprijinul ce trebuia să ni se acorde. De aceea încă de la început s'a opus măsurilor ce se luau de foștii aliați - direct sau prin intermediul acoliților acestora - și au constituit un nou front intern pentru apărarea sfântului patrimoniu ce mai rămăsese nesfârțecat. Jertfele din fața Palatului regal din București, împotrivirile de la Timișoara, Brașov, Cluj, Iași, Craiova au constituit nu numai acte de eroism ale tineretului nostru, dar și o declarație fermă împotriva orânduirii ce se instaura prin forța armelor de aliații cu care străbătu-se pământurile Ungariei, Cehoslovaciei, Austriei pentru a instaura pacea și libertatea popoarelor.

În aceste împrejurări s'au găsit și elemente care au trădat interesele naționale; iar ceea ce a fost mai dureros a constituit-o atitudinea unor tineri care - conștienți sau atrași de strălucirea amăgitoare a banilor - s'au pus de bună voie în slujba celor care urmăreau destrămarea forțelor populare. Eforturile celor din formațiile tineretului liberal sau țărănist erau astfel anihilate încetul cu încetul până la eliminarea completă a celor care-și făuriseră un crez din salvarea patriei ajunsă la margine de prăpastie.

Voi încerca să reamintesc unele întâmplări din anii ce au urmat, în scopul de a șterge colbul ce s'a așternut peste ele în decursul timpului și a atrage atenția noilor generații asupra aspectelor ce nu trebuie uitate.

Venise toamna anului 1945, iar partidul liberal din Banat - sub conducerea marelui patriot dr. Ioan Nistor - ridica tot mai sus steagul luptei pentru vindecarea rănilor războiului. Interesele firești cereau unirea cu forțele național-țărănestre - lucru ce s'a și realizat în mod tacit la Timișoara - dar împrejurările i-au forțat să accepte colaborarea cu forțele comuniste care se organizau și luau proporții demne de luat în seamă. Deși la acea dată comuniștii erau puțini iar adevărații comuniști se puteau număra pe degete, nimic nu era de neglijat în aceste împrejurări în care dreptatea era de partea celui cu pistol la cingătoare, finanțat de Kremlin și susținut de către Vășinski la București.

Tineretul liberal devenise o pavăză în acțiunea de păstrare a pozițiilor firești ale năzuințelor poporului și se organizase în jurul celor mai în vârstă, a căror experiență, putere politică și economică o foloseau drept scut. Acesta colabora în mod strâns cu cel țărănist, având țeluri comune, iar la sfatul și îndemnul Asociației Româno-Americane din București acceptase și o oarecare apropiere de tineretul UTC-ist. Aceasta pentru a nu se spune că *se căuta nod în papură pentru a se crea diversiuni și neînțelegeri în sânul celor tineri.* Realitățile de mai târziu au arătat însă că se făcuse cea mai mare greșală, întrucât aceștia din urmă aveau oficial un program, iar în realitate se constituiseră drept mercenari în slujba Moscovei și trădători ai intereselor proprii lor patrii. Liniștiți și încrezători în forțele care-i susțineau din umbră

aceștia măcinau fără încetare speranțele patrioților, ei înșiși numindu-se în sunete de trâmbițe și surle adevărații apărători ai intereselor celor mulți.

Dar dacă lucrurile se limitau aici, încă nu ar fi fost nici un pericol. Ei mergeau însă până în măruntaiele vieții cotidiene și nu lăsau nimic neinfestat.

În aceste împrejurări, vicepreședinte al tineretului liberal din Banat era C. D., care în viața de toate zilele îndeplinea funcția de asistent la Politehnica timișoreană. Absolvent proaspăt al acestui prestigios institut de cultură tehnică superioară fusese numit în acest post încă de pe timpul studenției sale apreciindu-se calitățile, cunoștințele însușite și seriozitatea de care dădea dovadă. Era stimat de colegi și iubit de studenți, pe care-i socotea drept fraji ceva mai tineri.

Politică nu făcuse de nici un fel, singura lui țință fiind aceea de a se instrui cât mai temeinic și ași pune toate forțele morale și intelectuale în slujba societății. Acest lucru îl dovedise ca student, ca asistent universitar și în toate acțiunile sale. Îndemnat de mersul anormal al lucrurilor își făurise propriile sale păreri despre cele ce-l înconjurau și începuse a-l îngijora unele fenomene care începuseră a lua proporții dăunătoare. S'a apucat omul de studiu și meditație, iar în cele din urmă a publicat o serie de articole în ziarul *"Românul"* ce apărea la Timișoara sub patronajul organizației liberale locale. Ideile sale au început a-l interesa pe președintele organizației - pe atunci acesta era ministru de Interne - și a fost invitat la o discuție; aceștia i-au urmat altele, iar în final i s'a propus a se înscrie în formația tineretului ce prinsese contur în cadrul partidului și se organiza. Acesta nu a dat un răspuns imediat ofertei, dar a continuat să-și expună părerile în coloanele ziarului; apoi a răspuns invitației de a participa la ședințele de lucru, iar problemele ridicate de el cu aceste ocazii l-au făcut cunoscut în rândurile oamenilor de bază ai partidului. Așa a ajuns să-și asigure respectul și aprecierea acestora, dar și a tinerilor care întrevădeau în el un reprezentant de nădejde al năzuințelor adevăraților patrioți, indiferent de religie, naționalitate sau treaptă socială. Aceste considerente au determinat conducerea partidului ca la alegerile ce au avut loc în Oct., 1945 să-l propună ca vicepreședinte al tineretului din Banat, fiind ales cu entuziasm în unanimitate. Prin aceasta seniorii aveau un element de nădejde pe care se puteau baza în organizarea generației care se ridica; căci noul ales era iubit și apreciat de studenție, iar tineretul muncitor începuse a-l cunoaște de la diversele consfătuiri sau conferințe în care acesta își dezvăluise gândurile.

În scurt timp formația s'a organizat pe baze temeinice - având drept sprijin și îndrumător principal pe avocatul Nici Furlugeanu mai vechi luptător al partidului și cu tradiție de familie. Numărul membrilor a sporit zi de zi, astfel că în scurt timp ajunsese cea mai puternică din Timișoara și regiune. Începea să constituie deci un pericol pentru comuniști.

Cum în această perioadă viața economică era afectată de urmările războiului și de obligațiile față de foștii aliați și actualii binefăcători tineretul o ducea destul de greu. Existența de fiecare zi devenise o problemă de

importanță majoră, iar acestea i se alătură viața culturală și educațională. Pentru a ieși din impas, se impunea a se întreprinde ceva.

- *Ce probleme frământă tineretul dle CD?* I-a întrebat președintele în cadrul unei sedințe de lucru pe tânărl și proaspătul lor reprezentant.

- *Multe, domnule ministru... foarte multe!*

- *Ni le poți prezenta?*

- *Fără îndoială; mă tem să nu vă pună însă pe gânduri.*

- *Nu-ți face griji din asta. Deci, te ascultăm.*

În primul rând dle președinte, se impune să ținem seama de faptul că tineretul nu dispune de surse materiale. Din todeauna acesta a constituit o pătură socială - dacă-mi este îngăduit a-i spun așa - care a pretins, dar nu a putut oferi nimic în afară de gândurile sale bune și de idealurile sale înaripate. Unii au luat în seamă aceste lucruri și le-au susținut; prin aceasta ei și-au strâns o serie de valori morale latente pe care apoi le-au fructificat obținând victorii aproape nebanuite. Alții le-au nesocotit și au suportat consecințele nefaste ce au rezultat.

- *Absolut de acord cu ceea ce ne spui. Deci să trecem la concret.*

- *Exact aici doream să ajung. De aceea vă cer permisiunea de a arăta unele stări de lucruri și a face o serie de propuneri.*

- *Te ascultăm să ni le arăți fără înconjur.*

- *Cu îngăduința dvs. o voi face.*

Cu ani în urmă eram student la Cluj și locuiam la căminul Avram Iancu în calitate de bursier. În prima vacanță de Crăciun m'am dus spre a-mi vedea părinții și a petrece în sânul familiei sfintele sărbători cu tradițiile lor care ne legau de generațiile trecute și creau premisele viitorului. Am petrecut cum nu se putea mai bine și am acumulat în suflet o serie de amintiri de care nu mă voi putea despărți niciodată.

La plecare măicuța a făcut câte un pachet cu bunuri pentru fiecare copil - eram trei care ne despărțeam urmând diverse facultăți în puncte diferite ale țării - și ni le-a oferit la plecare. *Eu îți mulțumesc, măicuță - i-am zis - dar să nu te superi că nu-l primesc... De la măicuța ta? Nu vreau să te supăr și nici să te jignesc; dar eu la Cluj o duc mai bine ca acasă: în fiecare zi trei feluri de mâncare, iar joia și duminica separat și prăjitură. Deci... E adevărat ceea ce îmi spui. Dar măcar simbolic. Asta da! Pentru a-mi aduce aminte de scumpa mea măicuță... pe care și așa nu o pot uita.*

Aici tânărl s'a oprit câteva clipe - ca și când ar fi dorit să savureze parfumul acelor timpuri - apoi și-a continuat cele ce avea de spus.

- Am redat toate acestea pentru a vă arăta cum trăiau studenții cu optzeci ani în urmă. La rândul lor aceștia recunoșteau eforturile ce se făceau și se străduiau să le merite. A venit apoi războiul, iar acum îi suportăm consecințele. Studenții, *crema societății* din vremurile descrise, a ajuns o *tagmă de tineri care consumă fără să producă, constituind un greu balast pentru societate*. E dureroasă și jignitoare aprecierea, dar aceasta este. Se impune deci să ridicăm prestigiul studentului și să-i acordăm prețuirea

adevărată, fond de aur al viitorului. Am vorbit de lumea studenților. Dar restul tineretului? Ce putem spune despre muncitorii din fabrici, uzine, întreprinderi, din mine, sau de pe ogoare? Aceștia nu sunt oameni? Dau rezultate minore în eforturile ce depun - se va zice. Așa este! Dar eu sunt în formare și se impune a fi ajutați, încurajați și educați în spiritul muncii și al respectului față de valori. Iar aceasta se face deasemeni cu eforturi, cu consumuri materiale neadecvate de venituri imediate.

Pentru realizarea acestor deziderate am preconizat un program de lucru și vă cer îngăduința de a vi-l supune spre analiză. Sunt convins că-l veți trata cu înalta responsabilitate ce vă caracterizează, fapt pentru care vă mulțumesc în numele celor pe care îi reprezintă și care vă rămân recunoscători.

Aplauzele au răspălit din plin pe vorbitor și au constituit răspunsul aprobativ al seniorilor.

Printre primele măsuri care au urmat a fost și aceea a acordării unor burse studenților cu posibilități materiale modeste, dar serioși și sărgincioși, indiferent dacă aceștia făceau parte sau nu din rândurile tineretului liberal. În continuare a fost constituit un fond pentru suportarea taxelor școlare și a altor necesități legate de viața universitară.

Aceasta pentru studenți. Dar pentru cei încadrați în producție? Pentru aceștia s'a creat deasemeni un fond de premii sau ajutorare, în împlințări ce impuneau această măsură.

Dar cum se constituia acest fond? Dela contribuabili, prin aporturi benevole. Voi da un aspect de la o sedință, la care președintele invitase pe toți membrii marcanți: industriași de mare prestigiu, proprietari de fabrici sau deținători de suprafețe agricole întinse. După epuizarea ordinii de zi urmau diversele în cadrul cărora se discutau probleme de viață, evenimente ale zilei și se stabileau unele sarcini pentru bunul mers al partidului.

- Să vedem acum ce fonduri suntem în măsură să strângem pentru menținerea economică și a prestigiului organizației. O luăm după listă. Dl. director Ardeleanu: cu ce sumă ești dispus să contribui?

- După posibilitățile mele, cu cinci mii, domnule ministru.

- Frumos ca de început. Vine la rând dl. ing. Crișan: să-l auzim.

- M'am gândit și eu tot la cinci mii...

- Poate nu ar strica să sporești cu ceva.

- Greu dle ministru. Luna aceasta altelinel nu a prea avut de lucru și vedeți dvorați!

- De data asta te credem; dar pentru viitor să te gândești la ceva mai substanțial. Dl. director Marcu?

- Eu, dle ministru să-i zic șase mii.

Cred că ai uitat un zero de la coada numărului; greșeala nu-i prea mare, așa că o poți corecta. Noi acceptăm. Ce zici?

- De acord dle ministru.

- Deci te înscrii cu șaizeci de mii. Iar pentru că a văzut semne de mirare la o parte din cei de față, a completat: în raport cu ceea ce câștigă dl. Marcu numai cu fabrica de pălării de la Jimbolia, darul pare un mizilic; dar cea de la Timișoara, dar moșiile? Lăsați omul că știe el ce face. În plus să nu se uite că o parte din acești bani se întorc sub formă de premii din partea partidului tot la oamenii care i-au produs prin sudoarea muncii lor. Se cheamă deci că le restituim o parte din plus-valoare. Să auzim acum și pe dl. ing. Suciu.

- Eu dle ministru m'am socotit și m'am mai chibzuit între timp, pot contribui cu zece mii de lei.

- Dublează-i și sperăm să fie bine.

- Mă învoiesc...

Și așa și-au desfăcut oamenii băierile pungilor, pentru a-și susține partidul din care făceau parte.

În încheiere președintele a cerut contabilului să totalizeze sumele. Au fost înscrise până în prezent 186 de mii de lei. Mulțumitor. Acum să ne spui aproximativ care este suma medie realizată din cotizații și alte subvenții. Contabilul și-a răsfoit evidențele și a relatat: - Cotizațiile obișnuite se ridică la 200. 000, subvențiile de la întreprinderile din Timișoara, Lugoj, Reșița și Arad însumează și ele vreo cinci sute de mii. Sumă frumușică. Acum să vedem cum îi folosim.

Propun să urmărim cheltuielile din luna precedentă, estimările de pe cea în curs și ne putem da seama.

- *Vă ascultăm.*

- În cadrul cheltuielilor proprii am avut:

* publicații, ziare, corespondență.....	70. 000 lei
* editarea ziarului <i>Românul</i>	250. 000
* ajutoare, premii.....	100. 000
* cheltuieli adm. gospodărești.....	50. 000
* neprevăzute.....	60. 000

_ Total..... 530. 000

Adăugând la aceasta suma de 240. 000 lei contribuția la fondul central al partidului, se totalizează suma de 770. 000 lei. Pentru luna în curs se estimează o cheltuială ce se ridică cam la aproximativ același nivel.

- Până aici totul bine. Dar cu încasările cum am stat?

- Pe luna analizată s'au încasat 810. 000 lei, iar pe luna în curs cam tot atât.

- Deci oarecum ne echilibrăm... cu mici economii.

- Exact, domnule președinte.

- Pentru luna care vine nu uităm că trebuie să alocăm fonduri pentru bursele studenților, organizarea și punerea pe picioare a formației de tineret, pregătiri de iarnă și toate cele specifice sezonului. Ce propuneți?

- Eu aș propune dle ministru, a luat cuvântul profesorul Augustin Coman, fost cândva primar al orașului iar acum conferențiar la Politehnică, să alocăm fonduri pentru zece burse a două mii lunar; fac în total 20. 000 lei.

- Ideea e bună, dar consider că o putem dubla. Adică 40. 000, spune președintele.

- Dacă mi-ați îngădui să-mi dau și eu părerea- a luat cuvântul reprezentantul tineretului - v-ași solicita să ridicăm numărul bursei la 25; sunt cinci ani de studiu, fiecare să aibe câte cinci burse.

- Foarte bine, s'au auzit aprecieri aprobatoare. Deci 50. 000 pentru burse - a conchis președintele. Să mai adăugăm 10. 000 cheltuieli reprezentative ale tineretului și cu asta ne apropiem de sumele ce scontăm a strânge. De acord?

- De acord.

În felul acesta s'a constituit bugetul pe luna lui Octombrie.

Aflând studenții - prin intermediul asistentului și prietenului lor CD - că partidul liberal a alocat sume pentru burse, au început a se interesa de programul acestuia, de obligațiile ce le-ar reveni dacă s'ar înscrie printre solicitanți. Dar cum nu fuseseră elaborate instrucțiuni speciale în acest scop a fost necesară o nouă întrunire a plenului. Reprezentantul tineretului a fost de părere să nu se amestece politica în școală - așa cum se petrecuseră lucrurile pe vremea legionarilor - fiindcă nu poate duce la rezultate bune.

- Atunci cum propui să se procedeze? a întrebat președintele.

- Să se verse suma la Rectorat cu destinația specificată, iar Consiliul profesoral să hotărască. Noi putem recomanda anumite jaloane - ca de exemplu să fie preferați studenții serioși dar lipsiți de posibilități materiale lăsând întreaga responsabilitate pe seama corpului profesoral. Să luăm exemplu de la profesorul Patriciu care-și depune întregul salariu în acest scop, dar nici odată nu participă la repartizarea bursei pe persoane. Căci acolo se lucrează cu demnitate și înalt spirit de răspundere.

Așa s'a procedat și nu s'a greșit. În schimb mulți profesori au fost atrași, impresionați de gestul făcut.

- Cum îndemnăm atunci pe studenți să ni se alăture? a întrebat unul din membrii din conducerea partidului.

- Foarte simplu, a dat răspunsul C. D. Ați binevoit a prevedea în bugetul de pe luna Oct., suma de 60. 000 lei la cheltuieli neprevăzute. Ei bine, din aceasta o parte să ia destinația organizării unor întâlniri în cadrul Clubului. Cu aceste ocazii să se popularizeze programul partidului, realizările din trecut ale membrilor acestuia. Iar încheierea să se facă printr'o mică petrecere cu muzică, unde să se servească gratuit participanților un grătar, bere, prăjituri.

- Ideea e cât se poate de bună, a fost de părere președintele.

S'a pus la vot prin ridicarea de mână și s'a obținut aprobarea unanimă, coordonator al întregii acțiuni fiind numit C. D. care și-a ales un colectiv de organizare format din studenții Ghiță Pribac, Nelu Luca și Virgil

Ionescu. Începutul a fost în prima sâmbătă a lunii Oct., încă de joi seara, președintele a solicitat să i se prezinte programul.

V-ați gândit să-l conturați? s'a adresat acesta lui C. D.

- În linii generale, da.

- Atunci să-l analizăm. Ia loc și încearcă să ni-l prezinți - a zis ministrul, după ce a invitat colectivul de coordonare să participe la noua acțiune.

- Dintru început se va prezenta o scurtă expunere legată de istoria partidului; m-am gândit ca în mai multe etape să prezentăm evenimentele mai de seamă la care a fost părtaș partidul liberal în zbuciumata istorie, de la instaurarea regalității și consolidarea unei atmosfere civilizate de viață în țara noastră.

- Frumos... numai să nu-i plictisiți chiar de la început cu procedee comuniste - a atras atenția președintele - căci așa am aflat că procedează aceștia. Lăsați tinerii să se convingă singuri și numai apoi li se pot oferi detalii; și nu uitați să invitați cel puțin 30% elemente muncitorești. Aveți grijă să se simtă bine.

- Ne-am gândit și la acest aspect, dle ministru.

- Până aici să zicem că v-ați orientat bine; mai departe?

- Li se va servi o gustare, de la care nu va lipsi nici băutura - desigur cu măsură.

- Foarte bine; ceva detalii...

- Ne-am gândit ca dintru început să li se servească băieților câte un coniac, iar fetelor lichior sau ceva dulce. Scontând pe cca 40 de băieți și cel puțin 35 de fete, am făcut calculele pentru 80 de persoane; câte 50 de grame de persoană, înseamnă 4 litri. Apoi câte o friptură, câte două prăjituri și în final câte o sticlă de bere de persoană. Ar fi dorința noastră.

- Ați făcut și o mică socoteală?

- Desigur. Ar conduce cam la 1850 de lei.

- De acord. Ai luat la cunoștință domnule contabil?

- Da, domnule ministru.

- Atunci dați dispozițiile necesare dlui administrator și aveți grijă ca totul să se desfășoare bine, iar tinerii să se simtă ca în casa lor. Dar ... să nu uit: muzică nu ați organizat?

- Ba da! Inginerul Luca și-a făcut rost de toate instalațiile necesare.

- Perfect. Sper să vin și eu să vă văd, dacă reușesc să trag o fugă de la București.

Prima întâlnire a tinerilor s'a desfășurat în condiții admirabile, într-o atmosferă de prietenie și caldă sinceritate, studenții străduindu-se ca oaspeții din activitatea productivă să se simtă cât mai în largul lor. Între timp a apărut și președintele, însoțit de câțiva seniori. Tinerii i-au primit cu ovații arătându-le prin aceasta atașamentul și simpatia față de organizația care adusese atâtea contribuții la făurirea statului român.

Reușita petrecerii s'a răspândit ca fulgerul în tot orașul și foarte mulți tineri au cerut să se înscrie în partid, spre a-i consolida poziția. Cât privește pe studenții de la Politehnică - iar mai târziu și pe cei de la Medicină, nou înființată - aceștia au venit în corpore.

Asistentul universitar CD se afla într-o vineri după amiază la orele de seminar de Analiză matematică. Cum îi era obiceiul, după două ore s'a luat o pauză în care studenții și asistentul au ieșit pe coridor să fumeze o țigară și să se destindă.

- E adevărat ce am auzit, dle asistent?

- Ce ai auzit?

- Că se desfășoară o activitate frumoasă la clubul liberalilor.

- E adevărat. Dar despre aceasta putem discuta după încheierea programului; și nu în cadrul școlii.

- Atunci vă aștept după terminare.

- De acord, dle coleg. Și au reintrat la orele de program.

După încheiere asistentul a mai întârziat în sala profesorală spre a-și consemna activitatea desfășurată, astfel că la plecare pe coridoare nu se mai afla picior de student. La poartă se oprise însă un grup, din care făcea parte și studentul T, căruia-i promisese să-i dea informațiile solicitate, despre activitatea de la Club.

- Ce v'ar interesa în mod special ?

- Am auzit că se țin conferințe interesante.

- Ne străduim să fie interesante... și instructive pentru cine dorește să cunoască aspecte din istoricul partidului liberal.

- Cum aş putea face să particip și eu?

- Nimic mai simplu; vii ca și ceilalți și ești bine primit.

- Apoi se servește și o gustare; așa am auzit de la colegi.

- Ai auzit foarte bine

- Deci... pot veni și eu? Mai aduc și alți tineri de la CFR.

- Veți fi bine primiți.

S'a ținut omul de cuvânt și a venit însoțit de alți șase tineri bine legați și simpatici. Au sosit cu mai bine de o jumătate de oră înainte de începerea programului și m'au găsit în cabinetul de lucru. I-am primit cu bucurie și i-am poftit să ia loc. S'au făcut prezentările de rigoare, după care studentul T a solicitat o serie de informații legate de sistemul de organizare, activitate desfășurată, obligații, formalități de înscriere; interlocutorul le-a dat explicațiile necesare, apoi i-a plimbat prin sediu.

Totul a mers în perfectă ordine, tinerii s'au distrat, au mâncat, au băut, au cântat și au dansat, întărind prietenii.

Târziu manifestația tinerească s'a încheiat, urmând ca a doua zi fiind duminică să se odihnească. Toate au rămas neclintite, urmând ca numai luni să se ia măsuri de dereticare și așezarea în ordine a lucrurilor.

Când a sosit femeia de serviciu - relatează CD - toate erau întoarse pe dos; ușile date de perete începând cu cea de la intrare și încheind cu cele de la

toaile și baie; dulapurile toate descuiate, geamurile de la vitrine făcute zob, iar pe jos maldăre de ziare și reviste răvășite, de acte și de formulare-adeziune aruncate peste tot. Spargere în toată puterea cuvântului.

A fost anunțată poliția; s'au luat amprente, s'au întreprins cercetări, investigații și câte și mai câte; s'au promis măsuri drastice împotriva făptuitorilor. Să săvârșise un act de vandalism în centru orașului, fusese spart și devastat un sediu de partid - tocmai cel patronat de către ministerul de Interne.

Toată lumea a aflat de întâmplare și au început să se perinde pe la locul cu pricina fel și fel de cetățeni. Unii comentau, alții blestemau pe făptași, iar alții ajunseseră să pronunțe chiar nume. Dar în surdină, căci a da vina pe cineva fără a deține probe concludente, suna a calomnie; iar aceasta se pedepsea. Deci... tăcerea e de aur.

S'au așteptat ore, zile, săptămâni, dar cercetările întreprinse nu au condus la nici un rezultat. Făptașii se evaporaseră fără urmă. Caută acul în carul cu fân.

Întâmplarea produsă a determinat luarea de măsuri de precauție, pentru a nu se mai repeta; s'au montat încuietori de nădejde la sertare și dulapuri, la ferestre au fost puse gratii și la fel la ușile de la intrare și s'a înființat o condică în care persoana de serviciu înscrisa pe vizitatori. Cam târziu, dar se impunea pentru a preîntâmpina repetarea în viitor.

Se scursese un an, dar ancheta nu avansase cu nimic. Se făcea zarvă, periodic se perindau specialiști de la poliție pentru a culege informații suplimentare; se făceau confruntări, se luau declarații și se întocmeau rapoarte. Apoi treaba era reluată de la început... Era vizibil că anumite forțe oculte erau interesate să nu se afle nimic, în afară de tărăboi, care se solda cu adu orbul și scoate-i ochii.

După alegerile din 1946 au ieșit învingători prin mașinații de culise comunistii, astfel că partidele așa zise "istorice" după declarațiile învingătorilor își trăiseră traiul și își mâncaseră mlaialul. În scurt timp au început a se declanșa acțiuni de represalii asupra acestora, cu scopul de a le închide gura și a le anihila potențialul. Toți foștii membri ai tineretului liberal au început a fi căutați și purtați - fie pe la chestura poliției, fie pe la comitetul de partid PCR orașenesc - pentru a se stoarce câte ceva de la ei și a-i intimida. Curios era faptul că toți cei în cauză își avuseseră fișe la sediul partidului liberal și dispăruseră cu ocazia spargerii din anul precedent.

Cum enigmaticele nu pot dăinui la infinit, s'a reușit a se descifra și acestea; căci mai curând sau mai târziu făptașii se dau singuri de gol.

Astfel într-o dimineață de duminică - povestește CD - mă sculasem ceva mai târziu și citeam în pat. Locuiam pe atunci la căminul Facultății de Științe, unde eram și responsabil. Datorită greutăților materiale, pe lângă studenții de la științe acceptasem și o seamă de studenți nevoiași de la Politehnică și ne înghesuisem cum putusem, pentru a face față împrejurărilor.

În dimineața amintită am auzit o bătaie în ușă, după care a apărut un fost student de-al meu, acum încadrat în chestură la poliția orașului.

- Poștește dle O i-am zis mirat de o vizită neașteptată la o oră matinală.

- Să ma scuzați că vă deranjez, dar sarcini de serviciu mă obligă să o fac.

I-am oferit să ia loc pe un scaun și l-am întrebat de scopul vizitei.

- Cam ingrat - mi-a răspuns acesta cu o oarecare reținere - dar ce pot face?

- Vă ascult, îi spun.

- Dle Asistent... am aici o listă cu studenți pe care trebuie să-i ridic în vederea unor cercetări.

- Au comis ceva? l-am întrebat.

- Prea multe nu cunosc; eu îndeplinesc numai sarcini de teren, alții sunt cu anchetele.

- Am înțeles. Îmi dați voie să văd despre ce studenți este vorba? și fără să îi mai aștept aprobarea am luat lista și am parcurs prima pagină, apoi am încercat să trec la cea de a doua.

- Astăzi numai pe cei de pe prima pagină îi ridic. Restul mâine și poimâine. Dar eu reușisem să parcurg parțial și această pagină, pe care la poziția a doua îmi figura numele. Am închis lista și i-am restituit-o.

- Îmi pare rău, dar de pe prima pagină nici unul nu locuiește aici; pot să fie la căminul Politehnicii sau al Agronomiei. Omul legii m'a privit, a dat din cap și s'a ridicat să plece, cerându-mi scuze că m'a deranjat. L-am condus până pe coridor, iar la despărțire mi-am luat inima în dinți și l-am întrebat: de unde dețineți datele?

- În mod oficial nu știu - și nu am dreptul să știu, pentru că nu e resortul meu de activitate; eu totuși vă spun în mod discret și neoficial. De la comisarul adjunct T. cel care v'a fost student.

- Nu mi-l mai aduc aminte, i-am răspuns.

- E posibil, pentru că s'au perindat mulți pe parcursul anilor. Dar vă rog dle asistent: nici un cuvânt.

- Nu vă fie teamă, i-am răspuns, apoi ne-am dat mâna și ne-am despărțit. Deci nu uitați - a ținut să-mi reamintească - mâine vin pentru ceilalți.

Atunci mi s'a limpezit enigma legată de spargerea sediului liberal: studentul T., care mi-a cerut să-l primesc la o masă spre a-și potoli stomacul o făcuse cu scopul de a se familiariza cu locul pe care urma să-l devasteze; de aceea își mai luase cu el și haidamacii pe care i-am ghiftuit cu mâncare și băutură. Era explicabilă și recompensa ce o primise, fiind numit în funcția de comisar adjunct de poliție. Am apreciat însă în mod deosebit și gestul comisarului O. care venise nu atât pentru a ridica pe cei trecuți pe lista proscrisilor, cât pentru a-i avertiza asupra celor ce-i aștepta.

Seara am plecat la minele de la Anina și am lucrat acolo timp de câteva luni, până s'au liniștit lucrurile.

Acțiunile comuniștilor nu s'au oprit aici; ele au continuat devenind din ce în ce mai dure, pe măsura câștigării de noi poziții. Foarte mulți membri ai partidelor istorice au suferit ani grei de închisoare, iar mulți dintre aceștia - printre care și dr. Nistor - nu s'au mai întors acasă. Numele acestora a rămas doar în amintirea celor care i-au cunoscut și apreciat, iar osemintele lor au fost aruncate în cine știe ce șanțuri sau gropi comune pentru a li se pierde urma.

IN OCHII TAI

*In ochii tai e parca rasarit de soare
Ce vine dup' o noapte fara stele
In ei zambesc livezi in floritoare
Si holde aurii cu spice grele.*

*Vrut-am sa fug de ei, - sa fug de dorul
Ce inima mi-o cuprindea, tot mai fierbinte...
Azi iar ma 'ntorc la ei, cu 'necetisoul,
Calcandu-mi in picioare juraminte, -
Caci stiu atat de dulce sa alinte...*

Nic. Iancu Paltinisaru

PROTECȚIA

de **Dan Sibian**

Dacă nuca n'ar avea
Peste miez protecția
Unei coji spre a-o feri
Desigur că ar pieri

Tot astfel la o alună
Se ferește partea bună
Printr'un înveliș lemnos
Ce apără ce-i gustos

Dar, când iei vreuna în mână
-O nucă ori o alună-
Și prea ușoară îți pare
Ce folos că-i coaja tare?

Dacă n'au și greutate
Fructele mai sus citate
Prin protecții exterioare
Ne induc în eroare

SUNT CINCI ANI...

de **Dinu Leonte**

*Sunt cinci ani de când de-acasă am plecat,
Sunt cinci ani de când m'am dus în lumea mare
Cu speranța să-mi fac viața sărbătoare,
Spre altă zare
Să'mplinesc ce'n tinerețe mi-am visat!*

*Drumul meu n'a fost ușor pe-acest meleag,
Viața mea printre străini n'a fost ușoară;
Mă cuprinde uneori alean de țară
Și'n fapt de seară
Mă gândesc la toți ai mei cu dor și drag.*

*Mă gândesc întâi la tine, mama mea!
Am plecat și te-am lăsat înlăcrimată,
Dar să știi că țara asta-i minunată
Și'mbelșugată
Să trăiești mai multe vieți iubind în ea!*

*În curând se va'implini și visul meu
În această lume plină de iubire,
Unde loc e pentru toți la fericire
Și împlinire
Prin credința vie'n bunul Dumnezeu!*

CAMIL PETRESCU

Am petrecut într'un sat românesc

Prietenilor mei din Cidlova - Romana

Am petrecut Duminica trecută câteva ceasuri într'un sat românesc.

E înviorător, ca un aer sănătos de pădure, te renaște ca apa limpede și rece de izvor cu care îți răcorești fața după o noapte de zbucium. Am trăit câteva ceasuri într'un sat românesc cu case de piatră, tăiată din rădăcinile munților.

Am văzut oameni cu fețe înegrite de vântul primăverii, fețele pe care le va dogori din plin soarele de vară, dar cu inimile noi și primitoare ca florile fragede.

După săptămâni de zile în care m'am istovit la masa mea de scris, după luni de zile de frecătură și muncă în aerul acru și înecăcios al tipografiei, am respirat adânc câteva ceasuri, aerul pe care îl limpezesc stâncile, aerul tare ca apa vieții.

După ce am văzut zvârcolirile neputincioase și am auzit sâsăiturile de gângavi negri în cerul gurii, de la oraș, luni de zile, am văzut în ziua aceasta de primăvară câțiva oameni care gândesc drept cum crește bradul și te lasă să-i privești în ochi, ca în fundul unui lac limpede.

Am schimbat niște vorbe și ca niște ape liniștite, inimile lor au tremurat adânc. Mă priveau tăcuți, cu ochii iluminați și eu pricepeam din zâmbetele lor primitoare că vorbele cădeau ca niște pietricele în fundul apei. Că vor veni alții să tulbure, să murdărească apa curată în care m'am oglindit câteva clipe, ce-mi pasă mie... A mai fost și așa va fi și în viitor.

Cei buni - așa cum sunt oamenii mei cu obrajii aspri și inimile fragede - cred în toate. Pentru că dacă n'ar crede în toate, nici n'ar fi buni.

Veniți deci cu grabă, negustori de marfă ieftină...

Veniți de arătați sticlulele voastre colorate, oglinzile voastre strălucitoare și podoabele voastre false... Și faceți gălăgie multă... Veniți, căci iată obraji aspri, dar inimi fragede și crezătoare...

Eu voi privi cu pumnii încheștați, cu dinții strânși de mânie... din umbră. Și voi veni iarăși la anul să privesc în apa care se va fi limpezit încă o dată.

Duhovnicească

*Ce noapte groasă, ce noapte grea!
A bătut în fundul lumii cineva.
A cineva sau, poate, mi se pare.
Cine umblă fără lumină,
Fără lună, fără lumânare
Și s'a lovit de pomii din grădină?
Cine calcă fără zgomot, fără pas,
Ca un suflet de pripas?
Cine-i acolo? Răspunde!
De unde vii și ai intrat pe unde?
Tu ești, mamă? Mi-e frică,
Mamă bună, mamă mică!
Ți s'a urât în pământ.
Toți nu mai sânt.
Toți au plecat, de când ai plecat.
Toți s'au culcat, ca tine, toți au înnoptat,
Toți au murit de tot.
Și Grivei s'a învârtit în bot
Și a căzut. S'au stârpit cucuruzii,
S'au uscat busuiocul și duzii,
Au zburat din streșini colunii,
S'au despărțit de casă rândunelele, lăstunii.
Știubeele-s pustii,
Plopilor-s cărămizii.
S'au povârnit păreții. A putrezit ograda...
Ei! cine străbătu livada
Și cine s'a oprit?
Ce vrei? Cine ești,*

* 27 Martie 1921 (N. Ed.). Nuvela a apărut în "Țara", II, Nr. 62, miercuri, 30 Martie 1921, semnat Grămătic.

*De vii mut și nevăzut ca'n povești?
Aici nu mai stă nimeni
De douăzeci de ani...
Eu sunt risipit prin spini și bolovani...
Au murit și numărul din poartă
Și clopotul și lacătul și cheia.*

*S'ar putea să fie Cine-știe-Cine...
Care n'a mai fost și care vine
Și se uită prin întuneric la mine
Și-mi vede cugetele toate.*

*Ei? cine-i acolo'n haine 'ntunecate
Cine scobește zidul cu carnea lui,
Cu degetul lui ca un cui,
De răspunde'n rănilile mele?
Cine-i pribeag și ostenit la ușa?*

*Mi-e limbă aspră ca de cenușă.
Nu mă mai pot duce.
Mi-e sete. Deschide, vecine.
Uite sânge, uite slavă.
Uite mamă, uite otravă.
Am fugit de pe Cruce.
Ia-mă'n brațe și ascunde-mă bine.*

Tudor Arghezi

MARIA CALIN TARANU

ACUM O SUTA DE ANI

Într-o zonă în care pe atunci și mult mai încoace nu era lumină electrică, nu era drum modernizat, nu tren, nu autobus. Singura cale liberă Dunărea care făcea legătura cu țara în josul apei și cu străinătatea în susul apei.

Cu ierni troienite și vânturi năprasnice, Coșava, dealuri împădurite și ape care izvorau șerpuiind printre văi singuratice formând râuri involburate, lăsând stânci și peșteri legendare, în care, cu ani în urmă se adăposteau haiducii și haitele de lupi infometați.

La poalele acestor dealuri se întinde îngusta câmpie ca o fâșie pe malul stâng al Dunării "Clisura". Dealurile ascundeau bogății cuprifere, aur, argint, pe care le răscoliseră romanii și apoi austro-ungarii cu renunțări de voie de nevoie, lăsând în urma lor familii de minieri germani și români aduși din diferite colțuri ale lumii.

Pe această fâșie de pământ erau înșirate ca mătaniile satele sârbești în susul cursului Dunării care se ocupau cu creșterea vitelor, cultivarea cerealelor și viticultura.

Cu peste 100 de ani în urmă când a avut loc întâmplarea descrisă mai jos, iernile erau mai aspre, cu zăpezi mari, geruri mari. Viscolul îngheța totul până și Dunărea de la un mal la altul.

Săbătorile de iarnă se petreceau împreună cu colindătorii, cu baluri pe clase sociale în restaurante și nunți între fii oamenilor mai înstăriți și neamuri.

Așa s'a întâmplat ca într-o comună de pe malul Dunării, între două familii sârbești s'au încuscrit două familii din satele vecine, între sărbătorile iernii.

Nunta din obicei străvechi ține în aceste sate trei zile. Mâncare din belșug: sarmale răskoapte în vase de lut smălțuit, fripturi rumenite, purcei, păsări, porc, vițel, plăcinte în foi cu brânză de vaci și oi, toate coapte în cuptoarele de pâine țărănești. Vinul curgea în cupe din plin, toți aveau pe dealurile înșorite și reflectate de albia fluviului în zilele verii pentru a da roade toamna la culesul strugurilor, suprafețe de vii.

Hrăniți bine, băuți și mai bine, omului îi trece prin cap tot felul de idei năstrușnice. Așa deodată le-a venit ideea să-și viziteze rudele de un sânge de peste Dunăre din Serbia. Ideea a prins viață, s'au înhamat caii la sânni, cai care abia așteptau să-și miște picioarele din grajduri iarna. S'au împodobit sânniile cu chilimuri frumoase, cu cojoace care de care mai arătos, cu muzica de tamburași, cu strigăte și voe bună, și au pornit-o pe gheața care acoperea apa fluviului de la un mal la altul.

Se întreceau ca la Jocurile Olimpice care să ajungă de partea cealaltă mai repede.

Dunărea în fața Ostrovului este foarte lată circa un kilometru, insula a făcut un fel de stăvilă pentru a se împărți năvalnica apă în două, și deci gheața nu mai avea grosimea avută la mal. Tropotul cailor și mișcarea săniilor deodată a crăpat gheața cu un zgomot înfiorător și fără să-și dea seama nici oamenii nici caii în ce infern au intrat, s'au trezit sub gheața groasă, iar apa din cauza presiunii și a vitezei i-a înghițit luându-i tot mai adânc și la vale până la marea cea mare.

Cei de pe mal au rămas cu spectacolul unui vis îngrozitor ce se petrecea aievea în fața lor, muți și cerniți toată viața.

De atunci a rămas în legendă, nimeni nu mai trece Dunărea înghețată, iar lupii și vulpile când se apropie de mijlocul fluviului pun urechea și ascultă mersul apei apoi se încumetă ași continua drumul.

Monah IOAN SAVA
Sf. Munte Athos

Istoria icoanei de la schitul Prodromul*

La Sf. Munte Athos sunt foarte multe icoane ale Maicii Domnului, atât în cele 20 de mănăstiri, cât și la schituri și chilii. La schitul românesc PRODROMU se află icoana Prodromita, făcătoare de minuni, care are o interesantă istorie.

În anul 1863, fondatorii schitului românesc, ieroschimonahii Nifon și Nectarie se aflau la Iași și au vrut să facă o icoană a Maicii Domnului pe care s'o aducă cu ei în Sf. Munte la schit. Au găsit la Iași un zugrav bătrân cu numele de IORDACHE MICLAU, care s'a angajat să facă icoana după indicațiile părinților atoniți și, mai ales, să postească tot timpul cât va lucra la icoană, adică să lucreze dimineața și, când va obosi după masă să facă alte lucruri. A lucrat meșterul cu multă dăruire și a ajuns la fețe, a Maicii Domnului și a lui Iisus - Prunc. Aici însă s'a încurcat, pentru că ce lucra într-o zi, a doua zi nu-i plăcea și trebuia să șteargă ce lucrase. Asta s'a întâmplat mai

multe zile la rând. Vin și părinții atoniți și hotărăsc ca icoana să nu mai fie dusă la Sf. Munte, ci să o doneze în țara unei biserici mai sărace. Zugraful, foarte amărât, a început să se roage cu înfocare toată ziua și peste noapte târziu și a adormit fără să mănânce nimic. A doua zi, vine la atelier și când ridică pânza de pe icoană, vede că fețele erau zugrăvite prin minune, așa cum sunt și acum. Zugravul nu a mai făcut nimic, doar a dat lustrul cuvenit, de care de fapt s'a căit mult, pentru că ar fi trebuit să lase fețele așa cum se pictaseră singure prin minune. S'a adunat popor mult cu lumânări și cu închinăciuni la icoană și s'au făcut multe vindecări.

Părinții atoniți au fost înștiințați de minune, au venit și au luat icoana, ducând-o la schitul BUCIUM din Iași, unde a venit și Mitropolitul Calinic Miclescu cu sobor, au sfințit aghiasma și au stropit cu ea poporul și multe vindecări s'au făcut. A auzit și Cuza Vodă și a zis că icoana să nu mai plece la Sf. Munte, ci să rămână în țară, pentru că aicea s'a zugrăvit singură, dar părinții atoniți au plecat în grabă la Bârlad, unde s'au făcut alte minuni, apoi la Galați de aunde au plecat cu un vapor austriac la Athos și au pus icoana în harsanaua schitului Prodromu, apoi, cu mare alai, au așezat-o în biserica catedrală a schitului unde se află și astăzi și se fac mereu minuni la această icoană a Maicii Domnului - Prodromita.

Într'un timp, când la schit nu mai erau decât câțiva părinți bătrâni și nu se făceau slujbe, icoana avea fețele întunecate, dar, în ultimul timp, au venit părinți noi din România, s'au reînceput slujbele zilnice, ca la orice mănăstire și fața sau fețele din icoană sunt iarăși luminoase și schitul prosperă în duhovnicie și în mari lucrări de restaurare.

Prea Sfânta Născătoare de Dumnezeu, roagă-te lui Hristos pentru noi.

* Reluăm scrisoarea respectivă din Buletinul parohiei "Sf. Cruce" a Părintelui Gh. Calciu din Washington D. C., Nr. 3, p. 11-12.

AVRAM IANCU,

"Craul Munților"

Acum 123 ani, în ziua de 13 Septembrie 1872, a fost îngropat la Tebea, Munții Apuseni, Avram Iancu, "Craul Munților", marele revoluționar din perioada anului 1848.

La slujba înmormântării au participat sute și sute de Moși și țărani din Zarand, cum și camarazii lui de arme, care mai erau în viață, prefectii și tribunii de odinioară, Simion Balint, Axente Sever, Mihai Andreica, Nicolae Corcheș și Clemente Aiudean.

Iancu și-a început acțiunea revoluționară când a adus la Blaj zece mii de Moși să participe la marea adunare din 15 Mai, 1848, unde se adunaseră peste 40,000 de Români să ceară drepturi de la guvernul austriac.

Împăratul Austriei i-a promis lui Iancu că dacă Românii vor sta de partea Austriei în luptele lor contra Ungurilor, ei vor primi drepturi politice și culturale în Ardeal.

Revoluția din 1848 a Ungurilor contra Austriei s'a sfârșit în 1849, cu victoria Austriei. Între timp, Românii lui Iancu au continuat lupta contra Maghiarilor. În sfârșit, Iancu a cerut împăratului să-și țină promisiunea și să acorde Românilor drepturi politice. Împăratul însă a refuzat.

Iancu s'a întors la Moșii lui din Munții Apuseni și și-a petrecut anii călătorind dintr'un loc în altul. A murit la 11 Septembrie, 1872. În mormântarea lui s'a făcut lângă biserica din Tebea, fiind așezat în groapă la umbra unui stejar mare, cunoscut mai târziu ca "Stejarul lui Iancu".

Jurământul lui IANCU

Iur că voi susține totdeauna națiunea noastră română pe calea dreaptă și legiuită și o voi apăra cu toate puterile.

Iur că voi ține și voi apăra legea și limba noastră română, precum și libertatea, egalitatea și frățietatea!

Iur că pe aceste principii voi respecta toate națiunile, poftind egală respectare de la dânsle: nu voi încerca să asupresc pe nimeni, dar nici voi suferi să ne asuprească nimenea. Pe noi, românii, ungurii și sașii, firea ne-a așezat într'o patrie ca împreună să asudăm cultivând-o și împreună să gustăm dulceața fructelor ei.

Iur că voi conlucra după putință la desființarea iobăgiei, la emanciparea industriei și a comerțului, la păzirea dreptății, la înaintarea binelui umanității, al națiunii române și al patriei noastre.

Așa să-mi ajute Dumnezeu!

Cuvinte din batrani

ULTIMA MEA DORINȚĂ

Unicul dor al vieții mele fiind ca să-mi văd națiunea mea fericită, pentru care după puteri am lucrat până acuma, doresc fără mult succes, ca tocma acum cu întristare văd că speranțele mele și jertfa aduse se prefac în nimic.

Nu știu câte zile mai pot avea, un fel de presimțire îmi pare că mi-ar spune că viitorul este nesigur; voiesc dară și hotărât dispun, ca după moartea mea toată averea mea mișcătoare și nemișcătoare să treacă în folosul națiunii pentru ajutor la înființarea unei Academii de drepturi, tare crezând că luptătorii cu arma legii vor putea scoate drepturile națiunii mele.

Câmpeni 20 Dec. v. 1850. AVRAM IANCU.

SPOVEDANIA IANCULUI

Mare meșter la snoave și taclale mai era conu Manolache Albescul și neuitate nopți am petrecut în primitorul lui conac de la Chioaia. Adesea ne prindeau zorii în cardacul dinspre livadă, unde privighetorile, care se întreceau cu broaștele din Iazul Mucului, scormoneau cine știe ce dulci și îndepărtate amintiri în sufletul încercat al bătrânului moldovean. De-o bucată de vreme se cam ferea să treacă de miezul nopții, mai cu samă că doftorii de la Karlsbad îi tăiaseră vinul.

« *Ei, un deget, la masă, și'n două cu apă, haide!... Da'ncolo, basta!* », se hotăra el. Și, totuși, de câte ori, după mai multe sticle de Cotnar, când îi dam noi: « *Îți face rău, coane Manolache* », nu ne-a răspuns el zâmbind satisfăcut: « *Cotnarul, măi băiete? D'apoi știe neamtu ce-i Cotnarul? Aista-i sănătate, măăăi!...* »

Și, de-l scăpai la Cotnar, și bun Cotnar moștenise de la babacu, era pozna.

Costică, feciorul care, de mai bine de douăzeci de ani, cunoștea tabietul stăpânului, ne șoptea resemnat, pe când destupa sticla împăienjănită, atunci dezgropată din nisipul beciului: « *De-acu, nu-i rost de somn, cucoane!* »

Și mare ne era bucuria la cei câțiva băieți din jurul lui când începea să prindă spor la vorbă conu Manolache. Toată cronică galantă a protipendadei din timpul juneții dumisale ne era cunoscută. Dar mai ales văru-meu Căpălău, așa a rămas din școală, avea darul să-l stârnească:

« *Coane Manolache, da pe Cleopatra Rogojină ai cunoscut-o?* »

« *Ehei!... Cleopatra?...* »

Și gata era!

Iar de se întâmpla ca în mijlocul unei povești în doi peri să se ivească în prag cocoana Profira, soția dumnealui, supraveghind al treilea rând de cafele pe care le aducea jupâneasa, conu Manolache schimba repede vorba, făcând din ochiu și tușind cu meșteșug.

LUMINA

Lumina ce-o simt
năvălindu-mi în piept când te văd,
care nu e un strop din lumina
creată în ziua dinfii,
din lumina aceea'nsetată adânc de viață?
Nimicul zăcea'n agonie,
când singur plutea-n întuneric și dat-a
un semn Nepătrunsul:
~ Să fie lumină! ~

O mare
și-un vifor nebun de lumină
făcutu-sa'n clipă:
o sete era de păcate, de doruri, de-avânturi, de patimi,
o sete de lume și soare.

Dar unde-a pierit orbitoarea
lumină de-atunci - cine știe?

Lumina, ce-o simt năvălindu-mi
în piept când te văd - minunato,
e poate că ultimul strop
din lumina creată în ziua dintăi.

Lucian Blaga

ENGLISH SECTION

Aurel Vlaicu

The year 1995 marked the 115th anniversary of the birth of Aurel Vlaicu, pioneer Romanian aviator and airplane constructor.

The Romanians have given aviation other innovators, like Traian Vuia and Henri Coandă, but Aurel Vlaicu is the only Romanian scientist celebrated in Romanian folklore.

He was born Nov. 19, 1882, in the small farming community of Bintinți, in the vicinity of the city of Orăștie in Transylvania. His parents, Dumitru and Ana Vlaicu, were moderately well to do peasants.

After his elementary school years, he attended the "liceu" in Orăștie where he became interested in the newest sensation of the day, aviation. After graduation from "liceu" in Orăștie, Vlaicu continued his studies in Budapest and München Polytechnical Institutes.

After graduation, he worked at the Opel Motor Works in Russelheim, until 1909. With a solid knowledge of engineering in his background, Vlaicu plunged into aviation, a new science at that time.

From Germany he returned to Bucharest where he designed and build his first air frame - Vlaicu No. 1 - equipped with a 50 H. P. French Gnome engine, at the Army arsenal.

Vlaicu taught himself to fly and was first to fly a plane on Romanian territory. He proved the exceptional qualities of his plane by executing numerous flights.

From Bucharest he took his plane to Transylvania and exhibited his flying skill on fields near larger cities, like Brașov, Sibiu and Arad. Thousands of Romanian peasants walked and rode many miles, from their villages, to see "The Great Vlaicu" fly the plane.

In 1912 Vlaicu took his plane to Vienna, capital of Austria, where he won numerous trophies at an international contest held on the flying field at Aspern. Following his success

at Vienna, Vlaicu signed a contract with the Marconi Company for serial construction of an improved metal version of his plane. Before completing the "Vlaicu No. 3" plane, Vlaicu planned to cross the Carpathian Mountains in his "Vlaicu No. 2" plane. Until then no one flew a machine to reach an altitude high enough to "clear" the Carpathians. On Sept. 13, 1913, he began his flight at an airport at Bănești, near Câmpina. Shortly after take-off, the plane crashed, killing Vlaicu.

Aurel Vlaicu's pioneering activity opened the road for Romania's entry into aircraft manufacturing of its own. In 1925 the first airplane building plant was inaugurated at Brașov. This was a joint Romanian-French company at first. Later it was taken over entirely by the Romanian Government.

FLORICA BATU

The kid

The kid saw a dead man at funeral home, of whom the people told him that he was old. The kid wanted to play with his soldiers, but first he asked:

- Is my dad old?

- No.

He tried to put the soldiers in line, and again he asked:

- Is mamma old?

- No.

Happy that his father and mother are young the kid was going to climb the wooden-horse to escape to the fairy-tale land, but he was scared by a thought and wanted to know:

- Am I old?

Love

- Who are you?

- Me? One of ten thousand.

- Well, but who?

- I don't know... I was waiting to tell me.

- And you, who are you?
- Me? One of ten thousand.
- Well, but who? Who of them are you?
- I don't know... I was waiting the answer from you.

Love story

Fall time... Strange dreamy waves murmur on the dayshore of my soul; it was a fall time...

... I went to a potato storage (what year it was...?)

Each fall I was going to visit a potato storage.

... I am looking through window: My God! So much gold, so much light; how much sun is straggling with the heaven and earth!!! My God....!!!

*

- ... did you see? Today was beautiful!!!

- ... yes, and I was glad for you, and I knew that you'll see it.

It was fall ... and such a high beauty...

POETRY FLASH

What can I say if I don't see
the light of pure imagination?
What can I do If I'm not me
and have no power of conception?

I want you know before you read
That's my ultimate announce:
I haven't thought before I wrote
I only like the way it sounds.

If you just talk, you'll never find
the only one who's best in me,
but to open up my gates of mind
Love is called the only key.

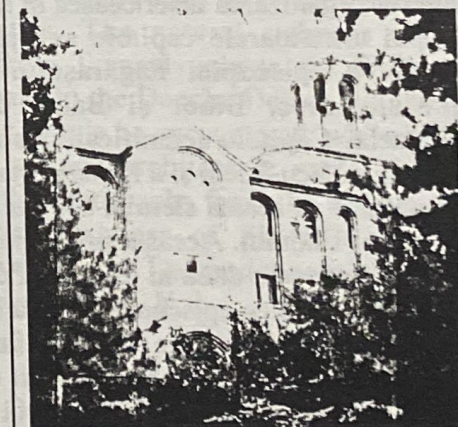
Christian Naghi

FLOWERS

Flowers of light bathed in tears,
Flowers of night bathed in fears,
Flowers of ceed bathed in pray,
Flowers of love bathed in ray,
Flowers of thoughts bathed in dreams,
Flowers amazing bathed in streams, Flowers of pain, flowers of sobs,
Flowers of virtute, flowers of snobs,
Flowers of whispers, flowers of call,
Flowers of hope, flowers of gall,
Flowers of silence, flowers of peace,
Flowers of longings, flowers of end,
Flowers of ice, flowers of legend.

People try to call flowers of gold,
Flowers of faith, flowers untold,
... But the enemy brings, evil, thorns,
Struggle through all earthborns.

Feliciانا Ghindar

Zenovie Păclișanu, *Istoria Bisericii Române Unite(Partea II-a, 1752-1783) (Geschichte der Rumänischen Unierten Kirche(Teil II, 1752-1783)*, editat și trad. în lb. germană de Octavian Bârlea, 1991-1993, 197pp.

A reapărut una din cele mai importante lucrări închinată istoriei Bisericii unite, cea datorată lui Zenovie Păclișanu și reeditată de Octavian Bârlea, în Germania, anul trecut. Zenovie Păclișanu a fost unul din cei mai serioși istorici aparținători Bisericii unite, care bazat pe o documentație de arhivă prin excelență și presa timpului a analizat, desigur din punctul de vedere propriu, cu o mare bogăție de amănunte, răstimpul zbuciumat al secolului al XVIII-lea plecând de la evenimentele contemporane unirii de la 1698, din răstimpul reformei în Ardeal(în partea introductivă) și continuând cu începuturile unirii, sinoadele unioniste și defecțiunea lui Atanasie Anghel, diplomele leopoldine, este prezentată reacția împotriva unirii din partea Țării Românești, organizarea bisericească și Revoluția lui Fr. Rakoczy II. Apoi următoarele capitole se opresc asupra activității de început a episcopiei Făgărașului și situația bisericească din Maramureș, Bihor și Banat din vremea episcopului Ioan Patachi. Capitole semnificative sunt dedicate episcopului Ion Inocențiu Micu-Klein și a luptei purtate de acesta pentru obținerea drepturilor pe seama clerului său cât și obținerea unui nou sediu, domeniul Blajului. Această primă parte a apărut la Roma (1975-1978) iar partea a doua în revista "Perspective", 1991-1993 începând cu activitatea episcopului Petru Pavel Aron și deschiderea școlilor blăjene, cele care vor face faimă *mica - Romă*. Următoarele capitole sunt dedicate păstoririi episcopilor Atanasie Rednic(1765-1772) și Grigore Maior(1773-1782) răstimp pe care noi îl știm, mai bine, prin Gheorghe Șincai, Petru Maior și Samuil Micu-Klein. Corifeii *Școlii Ardelene* au lăsat urme de neșters în inima și istoria poporului român. Iar Zenovie

Păclișanu cu smerenie și dragoste pătrunzătoare le prezintă întreaga activitate. O activitate cu inegalabile foloase pentru întreaga românităte.

Editorul a lăsat câteva interesante date despre Zenovie Păclișanu pe care moralmente suntem datori să le dăluim în viața noastră. Pentru că și acest valoros istoric și preot a trebuit să dea tribut pentru credința sa, însăși viața, motiv pentru care trebuie să-l considerăm, pe drept cuvânt, un **martir**. Activând ca și preot în clandestinitate, în Martie 1957 a fost arestat și judecat de Tribunalul militar București. Condamnat la 12 ani închisoare a murit la Jilava, în 1962 sau 1963, mărturisește părintele Octavian Bârlea. Este un merit incontestabil al editorului, Mons. O. Bârlea de a publica această importantă lucrare de istorie a românilor cât și *o faptă de evlavie față de Zenovie Păclișanu, care a întărit cu fapta ceea ce a scris*. (Gh. N.)

Sacheverell Sitwell, *Roumanian Journey*, Oxford, 1993.

Sir Sacheverell Sitwell travelled to Roumania in the 1930s, when Bucharest was still eight days overland from London. His four-week trip brought him into contact with long-haired gypsies at county fairs as well as the aristocracy in their medieval castles. The natural richness and variety of the landscape - from Transylvania to the Wallachian plains, the Carpathian peaks to the Danube Delta - delighted him, as did the diversity of the people he encountered, while his deep knowledge of European art and architecture made him the ideal guide. Illustrated with photographs from the original edition, the book is full of the freshness of Sitwell's perceptions and his unquenchable curiosity. The reader overlays his own knowledge of imminent events. (Gh. N.)

Mitropolitul SERAFIM, ISIHASMUL tradiție și cultură românească, trad. de Iuliana Iordăchescu, Ed. Anastasia, București, 1994, 263 pp.

Teza de doctorat a lui Romul Joantă, actualul Mitropolit pentru Germania și Europa Occidentală, a apărut în traducere după originalul francez: *Roumanie, tradition et culture hesychaste*, editată de mănăstirea Bellefontaine. În 1992 a apărut și o versiune în lb. engleză, în U. S. A.

Cartea este de o importanță vitală pentru cunoașterea culturii românești în Apus, - câteodată surprinzător de ignorant când este vorba, nu de o viață artificial-superficială, ci de o adâncă și, nu ușor, pătrunzătoare viață spirituală - în special celei monahale de o bogăție aproape inegalabilă. Cum bine remarcă distinsul Olivier Clément, profesor la Institutul Sf. Serghie din Paris, prin această carte autorul lasă să se întrevadă **sufletul unui popor și sufletul unei Biserici. Poporul este al României; Biserica e această Ortodoxie al cărei suflet este, într-adevăr, isihasmul...**. Cartea se vrea și reușește să fie un real îndemn pentru înnoirea noastră spirituală care trebuie să înceapă de la implicarea tuturor în viața sacramentală, prin Sf. Liturghie care împărtășește și învață, pentru că ortodoxia înseamnă viață în Hristos izvorâtă din Sf. Taine, îndeosebi prin Euharistie. **Înnoirea** Bisericii este văzută de autor prin acea *metanoia* - schimbare de gândire și atitudine - prin care ierarhi, preoți și credincioși trebuie să viețuiască în Hristos și nu doar să rămână la un ritualism sec, fără suflu, și mai ales fără acea dragoste care ne-a transmis-o Tatăl prin Fiul și Sfântul Duh. Iar un rol excepțional în acest sacru proces îl are *monahismul*, izvorul celei mai adânci evlavii în care smerenia nu este vorbă'n vânt și iubirea frățească nu ascunde ură sau fariseism, viețuirea dreaptă în Iisus înlătură tot meschinul interes prin care vreunul sau altul a îndrăznit a se apropia de sfânta misiune. Valul credinței plină de Duhul Sfânt mătură toată valea netrebnică a acestei vieți necurate iar atunci când Biserica va avea *monahi evlavioși și culți* - afirmă Mitropolitul Serafim - atunci Biserica își va putea împlini rolul sfânt de mântuire. Pentru că incultura este cea care generează majoritatea viciilor ascunse și duce la un stil de viață, am zice primitiv.

Volumul cuprinde zece părți și pleacă de la originile vieții mănăstirești pe pământul românesc până în secolul al XIV-lea într'un context istoric creștin adecvat. Apoi continuă cu răspândirea isihasmului în Țările Române în sec. al XIV-lea și dezvoltarea vieții monastice și isihaste până la reînnoirea isihastă din sec. al XVIII-lea cât și, implicit, dezvoltarea culturii românești de o inspirație monastică evidentă. În general monahismul este isihast adică contemplativ. La români, în special, monahismul isihast nu s'a constituit ca un mod de viață în sine, ci este vorba de o *civilizație monastică*, de *un ferment, trăind în osmoză cu un întreg popor și inspirând o întreagă cultură*. Isihasmul se află în centrul vieții bisericești drept *artă a artelor și știință a științelor* și printr'o asceză plină de încredere și umilință transformă și-l transformă pe om din *amintirea morții* în *amintirea lui Dumnezeu* iar lacrimile ascezei se transformă în *lacrimi ale duhului* care dizolvă în apa botezului, *inima de piatră* devenită încetul cu încetul *inimă de carne*. Conștiința dezbrăcată de imaginile gândurilor se unește în această inimă pe care Taina Botezului a unit-o cu natura îndumnezeitoare a lui Hristos. În această interiorizare tot mai purificată de *teologia negativă*, devine *rugăciune pură* trecută prin ultima moarte, aceea față de sine însuși. Coplesit de Duh, renăcut în Iisus, el devine conștient de *harul Botezului* și în această *inimă-duh*, acum, se desăvârșește ajungând să descopere strălucirea și blândețea lui Dumnezeu care se află ascunse în ființe și lucruri. Punctul culminant este obținerea libertății interioare care îngăduie iubirea adevărată, o duioșie ontologică, marele har al milei și uneori al paternității (sau maternității) duhovnicești. Instrumentul principal al acestei metamorfoze unificatoare este invocarea Numelui lui Iisus... și așa am mai putea extrage extrem de multe și folositoare învățături din cartea Mitropolitului Serafim. O serioasă și temeinică excusie teologică și istorică pentru care avem să-i mulțumim profundului cugetător.

Viața multor stareți și călugări români devine un extrem de util exemplu, și acesta, pentru a duce o viață îmbunătățită duhovnicește. Cel mai concludent este Paisie Velickovski de la mănăstirea Neamț, apoi starețul Vasile de la Poiana Mărului și starețul Gheorghe de la Cernica.

Nu putem omite că și aici în California avem un schit închinat lui Paisie de la Neamț nu departe de Santa Rosa. Este

mai ușor să ne imaginăm astfel de importanța acestui călugăr viețuitor în mijlocul românilor - dacă are ucenici și aici în America. Dar în viața spirituală nu există nici granițe și nici limite. La mănăstirea Platina, din nordul Californiei, a apărut o carte dedicată lui Paisie (300pp.). Tot ea a publicat în revista ce o editează *The Orthodox Word* capitole din lucrarea lui Paisie *Flori de câmp sau crinii minunați*. De altfel de o înaltă ținută duhovnicească, revista întreprinde, recent, o largă incursiune în spiritualitatea românească numind România - exact în spiritul celor afirmate de autor - și ce poate caracteriza mai frumos țara noastră *A Land of Monks and Martyrs* (Nr. 6/1990) o țară de călugări și martiri. Exemplu pentru viața călugărilor ortodocși americani sunt Părinții români contemporani, Arhim. Ilie Cleopa de la Sihăstria, Ierom. Teofilus de la Sâmbăta de Sus și Ierom. Casian de la Sihăstria. Iar cartea Mitropolitului Serafim are o mare circulație între călugarii ortodocși (desigur ediția engleză) americani iar părinții călugări Todor Mika, Dr. Stevan Scott de la Holy Cross Monastery din Castro Valley, cei de la Platina, Hilary Madison de la Holy Assumption Monastery din Calistoga vorbesc cu cea mai mare dragoste de țară și viața bisericească din România datorită cărții Înalt Prea Sfințitului Părinte Mitropolit Serafim. Considerăm că nu poate fi o apreciere mai bună decât această prezență a cărții sale în viața spirituală monahală ortodoxă americană. (Gh. N.)

RADU VALERIU REJA, *Voalul miresei* (Puterea credinței), Timișoara, 1994, 96 pp.

Publicarea unei culegeri de predici închinată diferitelor momente din viața cotidiană a omului creștin modern este întotdeauna binevenită. Cartea părintelui Radu V. Reja din România nu face excepție de la această regulă ci vine să o întărească prin intensitatea trăirii duhovnicești pe care o degajă această primă apariție editorială. Știm cât de rare au fost aceste apariții pe vremea epocii comuniste din țară când asemenea pâine pentru suflet erau, în general, împiedecate să apară dacă nu cuprindeau, desigur, anumite, *învățăături din care să rezulte*

viața nouă din patria noastră. Iar în aceste condiții cei înzestrați cu har s'au abținut Ierarhia noastră găsind totuși posibilitatea publicării câtorva culegeri de predici - trei în 40 de ani și mai bine - fără să aducă stricăciune ci să clădească viața spirituală creștină atât de oprimată. Ne gândim în special la volumul apărut sub egida Înalt Prea Sfințitului NICOLAE al Banatului la Timișoara și apoi cea de la Sibiu apărută în aceeași ani datorată preotului Zosim Oancea. Sau erau strict axate pe tematică fără nici o intervenție în viața socială cotidiană ca nu cumva să stânjenească *clădirea omului nou*, deși, fiecare știa foarte bine că Biserica avea și are câteva importante misiuni și pe plan social.

Cartea de față se deschide cu un *Argument* bine și înțelept scris de Dr. Livius Petru Bercea prin care ne îndeamnă să pătrundem, prin meditațiile părintelui Radu Reja, mai adânc în viața morală creștină ortodoxă. Temele tratate de autor se referă la mai toate trăirile noastre de zi cu zi cât și participarea acestuia la ele prin calitatea preoțească ce o deține și anume: predicile rostite la nuntă, înmormântare adresate unui soț tânăr, unei femei singure, unui om blând, unei mame, unui cantor, crâșnic, unui drept, unui bețiv, unui sinucigaș, unui tânăr. Sau cum vede autorul dragostea, căsătoria sau călugăria, idealul creștin, Taina Bisericii, legătura dintre nepoți și bunici, respectul, creștinul cel bun, patima, simțirea lui Dumnezeu. Gândurile și trăirile părintelui Radu Reja cuprinse în carte sunt valoroase atât pentru clerici cât și pentru credincioși pentru că ele confirmă tăria credinței preotului slujitor cât și experiența culeasă în anii slujirii la altar experiența întru duhovnicie fiind de un real folos pentru toți cei care citesc cartea cu gândul cinstit al învățături spre mântuire.

BULLETIN OF THE CENTER FOR TRANSYLVANIAN STUDIES, Cluj-Napoca, Vol. III, Nr. 2, March, 1994, 56 pp.

Acest număr al respectivului *Buletin* aparținând de **Romanian Cultural Foundation**, cuprinde, de această dată un studiu datorat cunoșcărilor istorici GELU NEAMȚU și

NICOLAE CORDOȘ intitulat *The Hungarian policy of magyarization in Transylvania, 1867-1918*. Scris în limba engleză (cu scăpări) *Buletinul* cât și studiul publicat pot avea un larg circuit în rândul istoricilor americani care se ocupă cu trecutul istoric din Estul și Centrul Europei și mai ales de problema atât de spinoasă a Transilvaniei. Autorii expun treptele deznaționalizării la care au fost supuși românii din Transilvania prin politica ungară din momentul marcării dualismului până la Unirea de la 1 Decembrie 1918, deznaționalizare efectuată prin școală, prin biserică, prin administrație, prin armată, prin opresiune economică și colonizări iar apoi încercarea de suprimare a autonomiei culturale românești și a altor drepturi democratice.

Fr. Dr. Vasile Vasilache, *ANOTHER WORLD. Memories from communist prisons*, New York, 1987, 97 pp.

Abia acum ne-a venit la îndemână cartea părintelui Arhimandrit Dr. Vasile Vasilache, vicarul celeilalte episcopii românești, condusă de Înalț Prea Sfințitul Arhiepiscop VICTORIN, aparținătoare, încă, de Patriarhia de la București. Trebuie să menționăm că, deși aflat în aceste condiții de jurisdicție canonică, Ierarhul acesteia nu participă la ședințele Sf. Sinod, ceea ce ar fi de presupus ca o decurgere normală izvorită din această situație. Iar vicarul ei este un fost deținut politic ceea ce înseamnă o garanție morală importantă în lumea întrebărilor.

Autorul a nenumărate lucrări în limba română din domeniul spiritualității și teologiei precum și în limba engleză *Jesus Christ through the ages* și *We belong to Christ* ne așterne, drept mărturie, viața lui de deținut politic, arestat în 1959 și condamnat la 8 ani din cauza opoziției la adresa Partidului Comunist. A fost eliberat cu amnistia generală din 1964.

Părintele Arhim. Vasile Vasilachi istorisește întâi despre arestarea și condamnarea sa, după prigoana comunistă declanșată împotriva călugărilor începând cu anul 1959. Odată cu arestarea sa și a fratelui său arhim. Haralambie au fost confiscate de către Securitate și manuscrisele găsite în casa părintească unde au fost

obligați să se mute de la mănăstire. Sunt istorisite pe rând ancheta la care au fost supuși, înjosirile, viața mizeră și speranțele în Mântuitorul pentru salvarea lor. Viața la închisoarea Jilava, despărțirea de fratele său Haralambie, mutat la Gherla. Trimiterea la muncă forțată în lagărul de la Luciu Jurgeni, Ialomița, apoi în colonia de muncă forțată de la Grădina, la spitalul de la Constanța, din nou la lagărul de muncă forțată de la Stoienesti apoi la Gherla. Șicanele de după eliberarea din închisoare încredinează câteva înalte fețe bisericești după care fostul deținut politic părintele Arhim. Dr. Vasile Vasilachi reușește să plece în America unde se află din anul 1969. Volumul se încheie cu menționarea a câțiva martori despre suferința sa pe parcursul mai multor ani extrem de dificili. În special se oprește la cartea lui Doru Novacovici, *Mărturiile Supraviețuitorilor, (In Romania behind bars)* München, 1983, în lb. română și franceză.

În încheiere este schițată biografia Prea Cuvioșiei Sale pe coperta ce încheie volumul. De aici aflăm că Părintele Vasile s'a născut în Idrici, a studiat Teologia și Istoria la Universitatea din București și a obținut doctoratul în Teologie la Universitatea din Iași. Îndeplinind diverse funcții admisionistive în cele din urmă a fost până în anul 1944 secretar al Patriarhiei. Părintele Vasile a publicat 42 de cărți și nenumărate studii și articole de larg interes creștin. Actualmente este paroh în Sunnyside, New York și de asemenea vicar al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române Misionare Române în America și Canada de sub păstoria Înalț Prea Sfințitului Arhiepiscop VICTORIN. Nu trebuie să uităm dedicația cărții: fratelui său Arhim. Haralambie mort în închisorile comuniste.

Volumul *Another World. Memories from communist prisons*, se poate procura de la firma Light&Life; (Tel. 612, 925-3888 cu \$8. 95.

SPICUIRI DIN PRESĂ

La cinci ani de la răsturnarea clanului Ceaușescu regimul succesori se găsește în plină derută - așa își începe Toma Roman editorialul din Formula AS intitulat "Daruri de sărbători", Nr. 144, Dec. '94.

După aproape 50 de ani de idiotizare comunistă majoritatea cetățenilor erau într-o stare de amorțeală dar au reînceput să se trezească și să simtă consecințele actelor ce li s'au impus ca aleși și au rămas acolo unde sunt. Oamenii au sesizat - constată autorul - că mizeria, șomajul, foamea și frigul nu se mai sfârșesc, că promisiunile conducătorului sunt vorbe goale, că stabilitatea - atât de exaltată ca premisă a redresării - nu este bună decât pentru cei ce având pâinea și cuțitul, își măresc, cu o nerușinare tot mai evidentă porțiile. - La aniversarea de cinci ani românii au parte de un regim corupt și clientelar, de tip mafiot... Pentru tineretul protestatar n'a avut decât dispreț și l-a lovit fără milă în cursul demonstrațiilor din Piața Universității. Metodele aplicate au fost tot cele comuniste de mituire a unor categorii profesionale și folosite ca "batalioane de șoc" contra celorlalte. Descentralizarea administrativă și privatizarea rapidă sugerate cu ani în urmă nu s'a realizat. Guvernanții au procedat la astfel de măsuri numai întru cât au putut fi tot ei primii care să se rostuiască - adică să pună mâna pe cheile de acces la avuția țării. Așa s'a ajuns ca un C. V. Tudor a ajuns mare moșier de Butimanu, un modest jurist ca și Năstase să jongleze cu casele, un fost secretar de partid ca V. Văcaru să devină proprietarul unei întreprinderi agricole de sute de milioane, etc., etc. Autorul trece apoi la "răscoala" Reșiței care-i un semnal că s'a depășit orice limită. Muncitorii din Reșița și-au dat seama că șomajul ia proporții că salariile nu se mai plătesc la timp și că nu-i nici o perspectivă de îndreptare. Prefectul județean o duce bine iar familiile lor n'au ce pune pe masă. Argumentul președ. Iliescu, că este o afacere a societăților comerciale este falsă pentru că întreprinderile din Reșița aparțin patronului - stat, numit FPS sau altfel. Spre deosebire de mineriadele bine cunoscute a căror scop era politic, reșițenii au ținut să lămurească publicul că

acțiunea lor nu este legată de un scop politic - revendicările lor sunt pur economice. Rezistența lor pe această poziție a reușit să-l convingă pe primul ministru Văcăroiu să se deplaseze, să-i asculte, și să n'aibă altă ieșire decât protocolul cu greviștii. Deci, o victorie a miilor de muncitori greviști care au îndurat frigul și au rămas neclintii pe poziție. Din această confruntare autorul trage concluzia că sfârșitul guvernului Văcăroiu este - mai mult sau mai puțin apropiat.

În comentariul asupra evenimentelor de la Reșița, președ. CDR, Dl. Emil Constantinescu a observat foarte just că este un semn clar de criză a unei incapacități de gestionare a treburilor țării. Dar asta nu-i decât vârful icebergului a adăugat dânsul.

Din Orientul Mijlociu. Într'un articol apărut recent în revista *Washington Report*, Martie 95, p. 9: "Sfârșitul începutului sau începutul sfârșitului", Robert Hazo (Președintele Asociației Politice pentru Orientul Mijlociu), face o analiză sumară a negocierilor de pace între guvernul Yitzhak Rabin (Israel) și Yaser Arafat (Autoritatea Națională Palestiniană)

Hazo constată că procesul de pace a fost întrerupt datorită efectului bombei de sinucidere explodată la 22 Ian. c., de către un fanatic musulman, membru al unui grup fundamentalist opus tratativelor de pace cu Israel.

Explozia a ucis 21 de tineri soldați israelieni și a cauzat o puternică reacțiune în publicul israelian. Benyamin Netanyahu, liderul partidului de opoziție, Likud a mărit presiunea de repudiare a negocierilor cu Yaser Arafat. Demonstrații masive îl acuză pe premierul Rabin de "asasin" și "trădător", iar președintele Ezer Weizman a cerut suspendarea negocierilor de pace. Cuvântul de ordine pare să fie separarea israelienilor de palestinienii printr'un gard de lanț electronic. Palestinenii s'au declarat gata să accepte separarea dacă li se recunoaște suveranitatea. Altfel "... separarea nu este alt ceva decât o detențiune forțată". Pe de altă parte, "Declarația de principii de la Oslo" (DOP) obligă Israelul să se conforme principiului "land for peace" (teritoriu pentru pace) - așa cum prevede Rezoluția 242 a Consiliului de Securitate ONU.

Robert Hazo își încheie articolul repetând afirmarea care pare să rămână valabilă: "... miezul conflictului Arabo-Israelian rămâne problema Palestiniană... singura cale de rezolvare a ei este recunoașterea Suveranității statului Palestinian - piatra unghiulară a unei păci durabile."

În legătură cu aceeași problemă, în paginile aceleași reviste, Richard H. Curtiss mai adaugă câteva fapte cu privire la criza de moment a negocierilor de pace: "As Peace Process Dies, The Blame Game Begins" (când procesul de pace moare, încep acuzele), pp 19290 - 92.

Curtiss începe cu un citat din *The Washington Post* (31, Jan. 95) în care se afirmă că începuturile prezentei faze de negocieri în 1992 se bazează pe flexibilitatea liderului PLO - Yaser Arafat. Dar după explozia din 22 Ian., este evident că pacea pe care o urmărește premierul Rabin nu mai cuprinde pe toți Palestinienii. De ce? Pentru că la întrevvedereea premierului cu președintele George Bush, în Iunie 1992 - îndată după victoria electorală a lui Yitzhak Rabin - acesta din urmă a propus Președintelui American să oprească ("to freeze") colonizarea Israeliană în teritoriile ocupate în schimbul garanției Americane pentru împrumutul a \$10 bilioane. "Bush a înțeles că Ierusalimul de Est se afla în teritoriul acupat, iar Rabin a înțeles altfel". Chestiunea a rămas nelimppezită pentru că cinci luni mai târziu, George Bush a pierdut alegerile președințiale. A urmat apoi la Oslo, "The Declaration of Principles" (DOP) care se baza pe aceleași promisiuni "to freeze the settlements" și respect pentru Rezoluția 242 (land for peace).

În fapt guvernul Rabin nu s'a limitat numai la completarea colonizărilor începute ci "a aprobat și a finanțat construcția a mii de alte așezări în West Bank și în Ierusalimul de Est - să asigure că numărul Israelienilor întrece pe cel al musulmanilor și al creștinilor. Pe scurt spus, Yitzhak Rabin a tras pe sfoară și pe Palestinieni și pe Americani" (p. 10).

Dar reacțiunea plină de indignare și de mânie răzbunătoare s'a potolit și după șase săptămâni de la explozia ucigătoare cele două părți s'au reîntors la masa de negocieri și au căzut de acord să se extindă autonomia Palestinienilor și în West Bank, să se procedeze la eliberarea prizonierilor politici

Palestinieni și să se treacă la alegeri libere până în Iulie '95. (O promisiune care trebuia să se îplinească în Iulie '94). În schimb, guvernul autonom al lui Yaser Arafat să-și ia obligația de a controla și împiedeca acțiunile teroriste și a continua urmărirea palestinienilor implicați în acte violente împotriva coloniștilor israelieni și a autorităților de ordine (vezi: Clyde Haberman, "Arafat and Peres Break Impasse in Talks", NYT, March 10, '95, p. A3).

Trebuie subliniat că premierul Yitzak Rabin a afirmat că "...în negocierile cu PLO nu sunt date sacre (sacred dates)". Autorul articolului pare să interpreteze corect când afirmă că "Israelienii continuă să trăiască în teamă și nesiguranță iar Palestinienii nu au încredere în promisiunea de a extinde dreptul de autonomie și în West Bank - așa cum s'a promis cu 10 luni în urmă".

Problema păcii din Orientul Mijlociu - și mai ales a Israelului cu Palestinienii - pare să fie obiectul unui cerc vicios al cărui capăt este greu de descifrat. El depinde de gradul de sinceritate al negocierilor și de convingerea lor că pacea și înțelegerea sunt mai bune decât războiul continuu.

Buturuga mică răstoarnă carul mare. În revista germană "Die Zeit" (23 Dec. 1994) Christian Schmidt-Hauer face o analiză a invaziei militare rusești în Cecenia și descopere o mulțime de contradicții care nu sunt de bun augur pentru Moscova și au provocat reacțiuni negative interne și internaționale.

În primul rând, este vorba de un atac masiv a unei mari puteri împotriva unei națiuni mici (populația 956.879 la numărătoarea din 1989) dar plină de "demnitate, rafinament și curaj care a rezistat cu mari sacrificii la cucerire și asimilare" - ne spune Thanna Nichols de la Univ. Berkeley - ("Who are the chechen?", Newsletter Center for Slavic and E. European Studies, Spring 1995, pp. 3-5)

Die Zeit observă că unitățile militare trimise să împiedice secesiunea erau formate din soldați tineri și ne-experimentați în luptă, care au șovăit în fața rezistenței opusă de forțele naționaliste cecene. Cunoscutul general rus Alesandr Lebed se întreabă "cum s'au putut trimite astfel de copii... care încă nu

cunosc mirosul prafului de pușcă ... Cu ei se va repeta experiența în Afganistan. " În plus, se va aluneca în război cu toată lumea musulmană. Turcia și Pakistan și-au exprimat în mod deschis simpatia pentru cauza cecenă. Invazia acestei țărișoare dovedește că *"Rusia a devenit un dușman declarat al națiunilor musulmane."* - Rezistența eroică a cecenilor, scrie Schmidt-Hauer, va inspira și alte republici caucaziene, în care formații de rezistență vor angaja alte unități militare rusești și, la nevoie vor continua să lupte în munți în formă de mici unități de gherilă. La aceasta se mai adaugă efectul psihologic, frica în fața tancurilor rusești și graba de a căuta sprijin și protecție sub umbrela NATO - în special țări ca Ucraina și Statele Baltice ca să nu mai amintim Polonia și celelalte națiuni est-europene abia emancipate de sub cei 50 de ani de tutelă ruso-comunistă. Cu alte cuvinte, prin intervenția militară în mica republică cecenă Rusia se auto-condamnă la izolare - o condiție intolerabilă de care s'a ferit în întreaga ei istorie diplomatică și geopolitică. Intern, Rusia poate să fie împinsă spre o nouă perioadă de dictatură iar extern la un nou război rece - în condiții cu mult mai dezavantajoase și pline de risc. Mai trebuie amintit că după ce încercarea Moscovei de manevră indirectă, prin susținerea opoziției cecene interne în acțiunea de răsturnare a președintelui Dzhokhar Dudayev a eșuat, Pavel Grachev - ministrul de apărare rus a afirmat, în Decembrie trecut că *"trupele rusești vor cucerii capitala cecenă în câteva ore"*. De atunci au trecut trei luni de zile în care mii de vieți și considerabil echipament rusesc au fost pierdute iar bombardamentele din aer și de pe pământ au transformat capitala Grozny în scrum și cenușe distrugând, fără scupule copii, femei și bătrâni. Toată presa și opinia publică internațională condamnă această invazie brutală iar popularitatea lui Yelțin acasă a scăzut vertiginos. Dar războiul din Cecenia nu s'a terminat. Forțele de rezistență s'au retras în munții de sud și *"conform tradiției cecene de rezistență a poporului împotriva Moscovei, munții le oferă teren ideal pentru continuarea războiului de gherilă"* (vezi Edward W. Walker, *"Criza din Cecenia"*, idem, Newsletter, pp. 6-8).

Un raport recent al Agenției Centrale de Informații (C. I. A.) se ocupă de atrocitățile războiului din Bosnia și mai

ales de *"purificarea etnică"* (*"ethnic cleansing"*) folosită ca instrument de luptă. Roger Cohen rezumă și analizează acest raport în ziarul *New York Times*, 9 Martie '95, pp. A1&A6. Raportul se bazează pe fapte și date observate, culese și coordonate științific în cursul celor aproape trei ani în care crime de război au fost comise de soldați în unitățile militare sârbești. *"Sârbii au fost singurii care au acționat după un plan sistematic să elimine orice urmă de alte grupări etnice pe teritoriile lor"*. Raportul a fost încheiat la începutul anului curent și apare în momentul când SUA și aliații ei europeni au luat în brațe pe Slobodan Miloșevici ca un potențial mijlocitor de pace (*"peacemaker"*). Acțiunea sistematică a sârbilor sugerează *"...în mod categoric că Pale (capitala sârbilor în Bosnia) și probabil Belgrad au exercitat un rol bine voalat în distrugerea și dispersarea populației alta decât cea sârbească"*. Miloșevici și Radovan Karadzic au negat public orice amestec în executarea, evicțiunea și întemnițarea populației musulmane din cele 70% de teritoriu bosnian de sub controlul sârbesc. Karadzic pretinde că plecarea musulmanilor se datorește condițiilor de *"haos și teamă cauzate de un război de necontrolat"*. Acțiunea de purificare etnică dusă contra musulmanilor și a croaților s'a găsit că era mai intensă în localități ca Prijedor, Banja Luca, Zvornic, Bijeljina, Vlasencia, Foca și Trebinje.

Raportul este în contradicție cu vederile est-europene și uneori cu ale administrației Clinton care opiniază că *"...conflictul din Bosnia este un război civil pentru care responsabilitatea trebuie împărțită între sârbi, croați și musulmani și nu pusă numai pe socoteala agresiunii sârbe"*. Opinia unui oficial american este că acest raport *"conține evidență concretă că este vorba de o acțiune sârbă conștientă, coerentă și sistematică de lichidare a musulmanilor prin ucideri, torturi și întemnițări"*.

În concluzie, jurnalistul Roger Cohen observă că administrația Clinton a revenit recent, cu precauțiune, la teza că războiul își are rădăcinile în *"atacul premeditat al sârbilor împotriva populației musulmane din Bosnia"*.

Adăugăm o notă marginală cu observația că Agenția C. I. A. se bucură de un respectabil buget de circa \$28 bilioane și că noul director al ei, general John Deutch, a deținut poziția a doua la comanda Pentagonului militar. Totodată funcțiunea de director C. I. A. a fost ridicată la rangul de membru în Cabinetul Executiv

- deci, nu numai o opoziție de centrală de informații ci și de participare la deciziuni politice.

Poate că se apropie momentul ca principiul de protecție a drepturilor omului să se bucure de mai multă considerare și atenție obiectivă - nu numai în războiul din Bosnia ci și în celelalte părți est-europene, inclusiv România unde valorile occidentale de democrație și respect pentru "human rights" mai mult se simulează decât se aplică.

Între multiplele idei, reflecții și speculații în legătură cu neputința alianței militare NATO de a interveni în mod eficient în tragicul conflict din Bosnia este și un articol în pagina editorială a ziarului Christian Science Monitor, 9 Dec. 1994, p. 18, "NATO: pe un vapor care se scufundă". Autorul articolului aruncă umbre de îndoială asupra întregului sistem de securitate în Europa bazat pe alianța NATO. Această alianță a servit războiul rece și strategia celor două blocuri care nu mai există astăzi. Referindu-se la un articol din ziarul londonez "The Guardian" care opiniază că "... O Europă fără blocuri cere o gândire nouă și categorii noi", sugerând că a sosit momentul să abandonăm întreg bagajul strategic al războiului rece și să deschidem drumul pentru o viziune mai clară. "Am văzut cum diplomația europeană se lasă îmbrâncită de Moscova și deraiată de Washington" ceea ce dovedește că a sosit momentul adaptării strategice la noi cerințe.

Articolul se oprește aici - fără să ne spună care ar fi cerințele noii strategii și cu ce s'ar putea înlocui NATO pe care țările est-europene o caută cu anxietate?

Mitropolitul Banatului îl înfruntă pe președintele statului.

Deci, iată că se poate. Păcat că Ierarhia noastră nu a procedat așa de mai de mult. Ne bucurăm că Înalt Prea Sfinșitul

Părinte Mitropolit NICOLAE al Banatului a dat un extraordinar exemplu de cum ar trebui să fie întreaga noastră Ierarhie. În a apăra prestigiul Bisericii pe care o păstorește cu orice preț. Suntem alături de Înalt Prea Sfinșia Sa din tot sufletul nostru așa cum sunt și ceilalți români americani care au aflat știrea. Într'un fel eram destul de neliniștiți de cele auzite despre intenția profanării Bisericii Eroilor martiri ai Revoluției din 1989 ce se va construi în Timișoara, prin năstrușnica idee a tov. fost prim-secretar, actualul președinte, de a deveni ctitorul ei. Neliniștea provenea din cunoscuta idee fixă a comuniștilor de a persista chiar dacă drumul ales este total greșit. S'a creat o stare de încordare care aducea a furtună. Și iată că lucrurile au fost puse la punct spre fericirea tuturor iar noi putem răsufla ușurați. Încercarea de compromitere a Bisericii Ortodoxe din Banat a eșuat. Rămâne totuși o întrebare. Preotul I. Brânzei, parohul locului, cel care a făcut frumoasa și impunătoarea Biserică din Lovrin, i-a cerut tov. președinte să devină ctitor sau nu? Bucuroși am publica o clarificare a Cucerniciei sale dacă ne-ar scrie! După cele scrise și întâmplate s'ar cere!

DIN LUMEA CRESTINA

The Burning Bush - Rugul Aprins este un jurnal monastic, bilingv, român-englez, editat de Holy Dormition Monastery - Mănăstirea Adormirea Maicii Domnului din Rives Junction, MI, o mănăstire de călugărițe de origine română fondată în anul 1988. Ediția specială de față face un apel tuturor creștinilor ortodocși din America pentru ași da obolul necesar construirii, pe etape, a unor noi clădiri, așa cum dorim și noi cu noua CASA ROMANA și BISERICA. Comparativ cu noi care avem doar două etape, mănăstirea și-a propus trei:

1. construirea unei săli de mese adecvate, o clădire pentru chiliile maicilor, extinderea casei preoțești și o galerie acoperită ce va lega aceste clădiri.
2. etapa a doua include o casă de oaspeți mai largă

3. etapa finală cuprinde construirea în mijlocul mănăstirii a Bisericii noi. Iată și macheta complexului monahal.

Please do not think that only large contributions are of value. Just as Jesus praised the widow for her tiny contribution, although she had so little to give, she gave it with love and generosity. God will bless and increase whatever is given in love. *Holy Dormition Monastery, 3389, Rives Eaton Rd, Rives Junction, MI 49277. Ph/Fax: (517) 569-2873.*

The Lutheran - Orthodox cooperation

The Bay Area Lutheran Chorale is northern California's only independent choral ensemble presenting masterpieces of the sacred repertoire in a concert setting. The Chorale is an independent, non-denominational organization that is not affiliated or supported by any church. For spring 1995 season they offering two programs. First, the chamber choir will present a concert of works by Benjamin Britten on **Sunday, March 19** at St. John's Presbyterian Church in Berkeley. Then on **June 3 and 4**, the Chorale will present *An Ancient Faith - A Modern Voice: 20th century music of the Eastern Orthodox Church*. This second concert is being presented in cooperation with the Patriarch Athenagoras Orthodox Institute of the Graduate Theological Union at Berkeley and Greek Orthodox Cathedral of the Ascension in Oakland and the Holy Cross Orthodox Church in Belmont. (Tel. 510. 865-8996)

Casă parohială în Washington D. C.?

Primim din Washington D. C., de la Părintele Gh. Calciu *Buletinul parohiei Sf. Cruce* pe Februarie (Vol. VI, Nr. 2) și Martie (Nr. 3) / 1995. Aflăm în ele însemnate articole ziditoare de suflet. În primul număr, *Ioan Iosif* continuă articolul despre *Participarea Credincioșilor la Sfânta Liturghie*, în care, pe indelete explică etapele celui mai important serviciu religios al Bisericii creștine, continuat de rubricile: Scrisori, Anunțuri, poezii, sumele donate Bisericii cu ocazia vizitelor efectuate de colindători. Al doilea număr, pe Martie (Nr. 3/1995) cuprinde darea de seamă a parohului la Adunarea Generală a Bisericii. Din această amplă expunere aflăm despre bogata activitate a Părintelui Gh. Calciu cât și despre buna veste că s'a adunat o importantă sumă de bani cu care se speră cumpărarea unui teren pentru o casă parohială și eventual o biserică (dacă ajung banii) În acest scop chiar cunoscutul artist Gheorghe Zamfir cu prilejul turneului ce'l va efectua în America va da un concert în acest nobil scop. *Ioan Iosif* publică de această dată *Lumină din Lumină* analizând diferite dogme fundamentale ale Bisericii. Revista continuă cu rubrica Scrisori, Rugăciunea Sf. Francisc D'Assisi, Decese, Parastase, Poezii, Anunțuri. Semnalăm și noi anunțul revistei despre prezența congresmenului David Funderburk în Biserică la Părintele Calciu. O scrisoare mai specială este de la Sf. Munte Athos, despre care vom vorbi mai jos.

Prezența românească la Sf. Munte Athos

Din Buletinul parohiei Sf. Cruce din Washington D. C., păstorită de Părintele Gh. Calciu am aflat o scrisoare de la un călugăr român de la Sf. Munte Athos. Din cuprinsul ei aflăm că există șapte călugări români la Sf. Munte, acolo unde Diplomele Voievozilor Români ar umple câteva cămăruțe cu atestarea nenumăratelor ajutoare pe care le-au făcut mănăstirilor de la Sf. Munte Athos. Din păcate regimului comunist din România

numai de Athos nu-i ardea sau de prezența românească de acolo care în aceste condiții a scăzut vertiginos. O bogată viață monahală românească a descris-o cu mulți ani în urmă regretatul istoric și patrolog Părintele Profesor Teodor Bodogae după care eveniment nu a mai venit nici un semn din "Grădina Maicii Domnului" despre vreo activitate sau semn românesc. De aceea sperăm că cel de față nu va rămâne ceva accidental. Între cei șapte călugări este și un american, român de origine. Ne-ar place să publicăm mai multe despre prezența românească la Athos din preocupările și îndeletnicirile lor. Sau și mai exact ce se întâmplă cu documentele aflătoare acolo care mărturisesc despre ajutorul românesc, continuu de-a lungul veacurilor. Ce fac Cuvioșiile lor pentru a le introduce în circuitul științific?

Ortodoxia în Israel

Părintele Atalla Makhoul din Nordul Galileii, în Kufer Yassif, a invitat un grup de misionari ortodocși să ajute la reînvierea unor Biserici Ortodoxe abandonate cât și să asiste la construcția unor noi biserici. Tragăm speranța că vom afla cât de curând noi date despre activitatea unor americani ortodocși în slujba Bisericii.

Misiune ortodoxă în India

Este 100 de persoane au fost convertite la Ortodoxie și botezate împrejurul orașului Calcutta acolo unde Sf. Apostol Toma a propovăduit Evanghelia Mântuitorului Iisus Hristos. De câțiva ani acolo există o misiune ortodoxă greacă cu preoți care trăiesc aici permanent, fac rugăciuni și misiune. Urmarea este concretizată prin hirotonirea a doi preoți și un diacon indieni. Mai mulți tineri, vreme de ani de zile, împart în fața misiunii lapte, biscuiți și alte bucate celor flămânzi, în special copiilor. Cu

bucurie aflăm că unul din împărțitor este tânărul PETRU FLOREA din România, student în Teologie la Universitatea din Thessaloniki.

Ortodoxia în Finlanda

Părintele Ioan DURAC din Turku - Finlanda ne-a trimis revista ce o editează **FOAIA ROMÂNEASCA. De la suflet pentru suflet**, Anul IV, Nr. 1(10), Ianuarie-Martie 1995, de data aceasta drept publicație a Comunității ortodoxe române din Finlanda. Cu un sumar mult îmbogățit și mai ales îmbunătățit se deschide cu articol semnat de redactor *Virtutea credinței*, urmat de un *sinaxar*. Interesantă ni se pare găsirea unui studiu de Mircea Eliade în lb. finlandeză de către Dr. Nicolae Constantinescu de la Universitatea din Turku, articolul - program al Părintelui Ioan Durac, *Căderea României în comunism*, articole cu un asemenea conținut ne-am bucura să mai citim scrise și de alți preoți aflați în Occident, Salvarea unui copil din România bolnav de poliomelită, articol tradus de părintele Durac împreună cu Dna Preoteasă Daniela Durac și în lb. finlandeză. Câteva rugăciuni, reproduceri de picturi religioase și poezii diversifică reconfortant revista. Un important comunicat referitor la viața spirituală a românilor ortodocși din Finlanda ne determină să-l felicităm pe părintele Ioan care înfruntând toate opreliștile ce păreau de netrecut, iată, în sfârșit, primește binecuvântarea Prea Fericitului Părinte Johannes, Arhiepiscopul Bisericii Ortodoxe Finlandeze pentru a săvârși servicii religioase regulate pentru românii trăitori acolo, la Helsinki și Turku. Dumnezeu să-i răsplătească eforturile depuse, împreună cu stimata Dnă Preoteasă Daniela, în dificila misiune de păstrător și continuator al tradițiilor strămoșești, devenind astfel un pioner al românismului scandinav, așa cum l'ar caracteriza prompt americanii obișnuiți și buni cunoscători ai vieții de pionerat.

O mănăstire ortodoxă în Korea

La o depărtare de două ore de Seoul se află mănăstirea "Holy Transfiguration" unde este stareță Sora Makaria și este situată într-o liniște desăvârșită și extrem de izolată. Ea se află în asistența religioasă a Catedralei Sf. Nicolae din Seoul și a Episcopului Sotirios aflați sub jurisdicția Mitropolitului Dionisie a Noii Zelande. Datorită osârdiei și muncii Părintelui Daniel Na., ajutat de jertfelnicia Sorei Starețe de la Mănăstire, a fost sfințită nouă Biserica Ortodoxă "Sf. Paul" din Inchon unde este Părintele Daniel paroh. Iar în orașul Chon-ju Părintele Stephan Hwang, un misionar extrem de energic și cu multă speranță dorește să întemeieze un Seminar Ortodox pentru Asia.

Construcții ale Bisericii Ortodoxe din Mexic

În Tijuana s'au terminat finisarea a trei noi construcții dedicate Orfelinatlui Ortodox "Sf. Innocent" pentru adăpostirea orfanilor și a mai multor familii sărace. Acest orfelinat dispune și de asistență medicală, o infirmerie și un oficiu dentar în care au fost ajutați prin consultare 252 de copii și 47 de adulți, gratuit. Casa a fost binecuvântată de Părintele Ramon Merlos din San Diego și Părintele Ieromanah Nazario din Mexico City. La orfelinat se face o intensă educație creștină înălțându-se rugăciuni de mulțumire lui Dumnezeu în limba spaniolă în fiecare dimineață. Fiecare Sâmbătă seara are loc Vecernia și Sf. Liturghie în fiecare Duminică printre preoții misionari numărându-se Părinții Paul Finley, James Gavrilos, Ramon Merlos, Duane Pedeson, Gregory Safchuk și Ieromonahul Nazario.

IN MEMORIAM

Cu tristețe aducem la cunoștință, trecerea la cele veșnice a câtorva din membrii fondatori, prieteni de la începuturi ai Casei Române, precum **Charles Mitrea, Ion Zaharia, și Trudy Danulescu**. Alăturându-ne la durerea familiei le transmitem cele mai sincere condoleanțe și Dumnezeu să-i odihnească în pace!

SCRISORI

 frumoasă scrisoare primim din partea Dlui **Dionisie Deonca** din *Gloversville NY*, în care, după ce își exprimă regretul că nu a putut participa la ROMFEST '94, totuși, "Cu inima de român, cu gândul și cu aceste modeste poezii, voi fi și eu alături cu toți participanții la manifestarea ROMFEST '94. Mulțumindu-i pentru prezența sa spirituală la această mare sărbătoare a opoziției românești reproducem și una din poezii, de un adânc simț patriotic:

V'aduc salut din România

*Am părăsit cu nostalgie
Pământul românesc natal,
Ca să m'arunc în pribegie,
În luptă cu al lumii val.*

*Mărețe țeluri se desprind,
Spre culmi îndrept privirea,
Din urmă, inima-mi ating
Durerea și iubirea.*

*V'aduc salutul românesc
Fierbinte, tuturoara,
Spre voi, români de neam regesc,*

Goniți în diaspora.

Salutul vechiului pământ,
Din vremuri legendare,
Udat de sângele străbun
În lupte la hotare.

Salutul Dunării, ducând
Pe ape milenare,
Istoria, celor ce nici când
Nu s'au clintit din cale.

Salutul codrilor de brazi,
Ce'n strune doina-și cântă,
Plângând eroii noștri bravi
Căzuți curând în luptă.

Salut, voi, pretutindenți frați,
Întindeți mare hora
Spre Dunăre și spre Carpați,
Unindu-vă cu țara.

Uniți în simțuri și în gând,
Să prezentăm în lume
Frumosul nume de ROMAN,
Făcând țării renume.

Dionisie Deoanca

☉ însemnată scrisoare primim de la **Părintele Diacon Prof. Dr. Constantin Lupășcu** din Fort Wayne, IN, care, deasemenea, își exprimă părerea de rău că nu poate participa la cea mai frumoasă și însemnată sărbătoare românească a românilor de pretutindenți dar ne trimite mesajul său : Să ne rugăm și să lucrăm febril, toată românitatea - pentru răntregirea României, de la Nistru pân' la Tisa, din Carpați pân' la Dunăre, Basarabia, Bucovina, Ținutul Herței (eu sunt numai 6 km de la Herța) și Dobrogea - teritorii istorice ale neamului românesc. Recăpătarea acestor teritorii naționale a neamului românesc din ghiarele imperialismului și comunismului rusesc va fi cel mai important factor în viața și istoria noastră națională și milenară. Trebuie să amintim că Părintele Profesor a întemeiat o școală, împreună cu soția, așa cum se vede în sigla de mai jos, fiind inclus în ediția WHO'S WHO AMONG AMERICA'S TEACHERS cu o scurtă biografie ediție în care se

publică cei mai buni dascăli ai Americii. Mulțumindu-i Părintelui Profesor pentru amabila scrisoare ne alăturăm bucuriei românilor de a avea un reprezentant și în acest important program educațional.

Institute for Professional Studies
an international graduate school
Certificate Programs and Seminars
M.A., M.B.A., Ph.D.

PROMOTING SERVANT LEADERSHIP

For more info write:

IPS, 7611 Natural Bridge
St. Louis, MO 63121
Telephone (314)383-0550
Toll Free 1(800)510-0550
FAX: (314)383-1235

☉ în păcate o scrisoare tristă primim de la **Anton Burlacu a lui Fedor** din Cernăuți, Bucovina, care, disperat, solicită ajutorul oamenilor de bine. De 16 ani locuiește împreună cu soția, cei doi copii și o mătușă de 85 de ani într-o singură cameră fără apă și baie. După o așteptare așa de îndelungată pentru obținerea unei locuințe omeneste, i se dă de înțeles că pentru o sumă de \$2, 000, se poate rezolva situația. Ori cum creștinul nostru nici nu a văzut vreun dolar în viața lui darmită să mai și dispună de o așa sumă, imposibilă în condițiile unei viețuiri cinstite, a ajuns la disperare în condițiile în care pensia bătrânei mătușe ajunge pentru a cumpăra mâncarea necesară unei singure zile, iar el este, deocamdată, șomer. Poate cineva din lumea aceasta mare căruia posibilitățile financiare îi îngăduie, pentru că potrivit inimii mulți ar dori să ajute, pentru care cuvintele Mântuitorului *Celui ce-ți cere, dă-i;* (Mt. 5, 42) nu sunt necunoscute și mai ales cele privitoare la dobândirea vieții veșnice prin care Mântuitorul precizează *oridecâte ori ați făcut aceste lucruri (ajutorarea celor aflați în nevoi) unuia din acești frați ai Mei, Mie mi le-ați făcut* (Mt. 25, 40) îi va sări în ajutor creștinului nostru necăjit din frumoasa Bucovină cu al său centru românesc Cernăuți. Adresa: Anton Burlacu a lui Fedor, Str. Karamzina 10-3, Cernăuți, Bucovina, Ukraina 274000(și nu România, din păcate, încă).

Tot o scrisoare pentru un ajutor umanitar ne trimite Dl. **Clement Tănase** din Galați care cere sprijin pentru fetița lui Marcela Tănase, elevă la liceul de artă, secția flaut și care dorește un flaut fără de care nu se poate pregăti pentru Bacalaureat și Conservator. Din păcate tatăl nu-l poate cumpăra fiindcă este prea scump și, momentan nu are nici servicii (ceea ce aduce prejudecii și celui alt copil, Daniel, bolnav de inimă) dar poate cineva dintre românii cu dragoste pentru semenul lor aflat în necazuri sau care un flaut de

care nu mai are trebuință îl ajută și pe acest necăjit, care numai din dragoste pentru copii lui - suntem convinși - face acest apel disperat. (Adresa: Marcela Tănase, 6200-Galați, Str. Războieni Nr. 54, România).

ȘTIRI din Centre Culturale Românești în Occident

Conflictul din sânul Asociației pentru practica cultului ortodox român în Franța își are originile în vizita, la 28 Nov. '94, a președintelui Ion Iliescu la biserica Sfinții Arhangheli din 9 bis, rue Jean de Beauvais, Paris. Această vizită, nedorită de marea majoritate a enoriașilor ortodocși români a fost aranjată în secret de către preotul slujitor al Bisericii, Mihai Constandache. Domnul Ion Iliescu, a cărui mărturisită ateistă convingere și rol în conducerea marxist-leninist-ceaușistă a României sunt bine cunoscute și considerate cu totul incompatibile cu primirea lui în Biserica din Jean de Beauvais pentru scopuri politice. Tot incompatibile cu acest așezământ religios sunt și serviciile prestate de Dl. Iliescu în guvernul Ceaușescu în vremea când acesta proceda fără scrupule la dărâmarea a zeci de biserici de mare valoare cultural-istorică românească. Biserica din Jean de Beauvais a dus o luptă continuă timp de 50 de ani și a reușit să păstreze intactă independența Bisericii față de statul comunist român care a făcut din ierarhia Bisericii Ortodoxe un instrument de sprijin al guvernului ateist de la București.

Mai trebuie adăugat că Franța și mai ales Parisul a fost, întotdeauna, un centru de lumină, de inspirație și de suport moral pentru generații de luptători care au făurit România - o țară latină la gurile Dunării. Este, de asemenea bine știut că o bună parte din refugiații politici aflați astăzi în America au poposit în Franța unde au obținut azil politic, au lucrat sau au făcut ani de studii, au frecventat și s'au rugat în Biserica Sf. Arhangheli înainte de a traversa oceanul.

Pentru cunoașterea faptelor în controversă vom reproduce:

1. câteva extrase din scrisoarea-protest a *Comitetului de Inițiativă* pentru Restabilirea legalității eclesiastice la Biserica Română Sfinții Arhangheli de la Paris;
2. Protestul Asociației Foștilor Deținuți Politici din România, Filiala Franța;
3. O scrisoare Deschisă a D-lui Marcel Ghinea un enoriaș din afara capitalei Franței, care răspunde la scrisoarea circulară a preotului Mihai Costandache. (În această scrisoare circulară Pr. Mihai Costandache se desculpă de acuzația de a fi încălcat statutele, regulamentele și tradiția stabilită de către Asociație-deși a oferit o primire oficială, cu slujbă religioasă și agapă președintelui Ion Iliescu și suitei lui, cu ocazia vizitelor în Franța fără pre-avizul Asociației și a Consiliului Parohial).

Scrisoarea Comitetului de Inițiativă este scrisă la 19 Dec. '94 și adresată P. P. Costandache, Președinte al Asoc. pentru Practica Cultului Ortodox Român în Franța și începe:

Primirea de către Sf. Voastră a lui Iliescu și a suitei sale din ziua de 28 Nov. 1994 la orele 20 la Biserica Exilului Român, Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril din Paris, rue Jean de Beauvais 75005 Paris constituie o înfruntare voită a vocației comunității noastre pe care ați acceptat-o când ați fost ales, și o încălcare a Statutului și a Regulamentului Asociației pe care o prezidați și pe care le cunoașteți!...

1. Sâmbătă, 26 Nov. ați fost anunțat de către Ambasada Română de dorința lui Iliescu de a veni Luni seara la Biserica noastră.
2. Ați anunțat-o pe Doamna S. Stolojan, care nu este membră a Consiliului Bisericii de această comunicare. Dânsa v'a sfătuit să refuzați această vizită și v'a propus chiar să scrie dânsa Ambasadei această explicație. Ați refuzat și ați spus că vă luați toată răspunderea.
3. Duminecă, 27 Nov., după slujbă, nu ați pomenit nimic credincioșilor despre această vizită!

Se face că Duminică după masă ați convocat pentru Luni seara, patru membri ai Consiliului Parohial, și anume pe domnii Lahovari, Cadere, Almăjan și Miok. Restul de Consilieri Parohiali până la 17, și cei 30 de Consilieri Eparhiali nu au fost informați de această situație...

4. Luni, 28 Nov. la orele 20, deci în afară de zilele și orele de serviciu religios, Iliescu și suitea sa s'au prezentat la Biserică.

I-ați primit ceremonios, ați schimbat cadouri, ați oferit o agapă și ați discutat despre relațiile dintre Biserica Noastră și Patriarhia Română. Iliescu s'a oferit chiar să medieze o reintrare sub autoritatea Patriarhului Teoctist...

S'au făcut fotografii care au fost publicate la televiziunea din țară, unde s'a anunțat că președintele a fost primit de comunitatea Bisericii din Paris...

Prin actele Sf. Voastre ați încălcat prevederile Statutului, ale Regulamentului și tradiția de luptă a Bisericii Exilului pentru Libertate!...

Constatăm, că ați înfruntat voit vocația comunității și a Bisericii Exilului, că ați complotat cu dușmanii ascunzând credincioșilor, Asociației și Consiliului Parohial, situația. Că nu v'ați respectat cuvântul dat!

Că v'ați luat răspunderea hotărârii din 26 Nov. '94 și că acum trebuie să dați seamă de această răspundere luată!...

Comitetul de Inițiativă pentru Restabilirea Legalității Ecclesiastice la Biserica Română de la Paris, susținut de semnături pentru Protestul ei, Vă declară decăzut din funcția de Preot Paroh și Președinte al Asociației pentru Practica Cultului Ortodox Român în Franța. Suspendarea Consilierilor care au participat la primirea lui Iliescu și roagă pe părintele V. Brătan să convoace Adunarea Generală Extraordinară pentru stabilirea Legalității!

PROTEST

Nicolae Ceaușescu, "Geniul Carpaților", a încercat în permanență să controleze Biserica Ortodoxă Română din Paris, care a fost un puternic centru european de rezistență anticomunistă și centrul comunității Românilor din Franța.

El dorea să o transforme într-un puternic centru al Securității și al KGB-ului.

Dar Românii din Franța au apărut-o cu înverșunare.

Luni 28 Noiembrie 1994, Ion Iliescu, actualul "președinte" român educat la Moscova și susținut de Securitate, a venit să "viziteze" această Biserică românească, cu complicitatea preoților M. Constandache și V. Brătan, contrar voinței Românilor ortodocși.

Duminică 4 Decembrie, preotul a încercat să explice împrejurările acestei vizite. Iliescu s-a oferit ca intermediar între Dumnezeu și Satana (Biserica noastră din Paris și ierarhia ortodoxă din România, care a colaborat cu Ceaușescu, iar acum servește neocomunismul).

Asociația Foștilor Deținuți Politici din România, Filiala Franța, împreună cu întreaga comunitate românească, protestează cu indignare împotriva profanării Bisericii Române de către un comunist cu mâinile pline de sânge și cere plecarea acestor doi preoți trădători, cu un îndelungat trecut dubios. Foștii deținuți politici sunt la datorie!
 Ei nu doresc un centru de spionaj neocomunist în inima Parisului!
 Ei nu vor ceda Biserica, dușmanilor lui Cristos !

Secretar,

Gheorghe DIMA

G. Dima

Paris, 15 Decembrie 1994.

III. Scrisoare deschisă:

Marcel GHINEA
 19, rue des Terrasses
 14000 CAEN

Caen, 14.01.95

Scrisoare deschisă către Părintele CONSTANDACHE
 Biserica Ortodoxă Română din Paris

Părinte,

Au primit scrisoarea circulară din 3 ianuarie în care afirmați că Biserica trebuie să rămână în afara politicii; considerațiile politice constă în totuși cam jumătate din textul scrisorii.

Dealtfel ar fi fost greu de evitat, Biserica din Paris reprezentând - de aproape o jumătate de secol - o opoziție față de regimul dela București.

Aciasta poziție de rezistență nu s'a limitat la domeniul religios ci a intrufat permanent preocupările de libertate, fizică și morală determinate pentru ființa umană. Exilul, reprezentând fracțiunea liberă a poporului, s'a legat de acest focar de spiritualitate religioasă și română - mască, simbol total al refuzului definitiv de negociere și compromis cu un sistem care distrugea țara și neamul.

Sistemul nu a dispărut, lupul s'a îmbrăcat în piele de oaie. Ipocrizia a înlocuit brutalitatea, fariseismul s'a substituit fafaroladei.

Un număr de concesii au fost făcute: ele frivore doar formule exterioare și nu prezintă niciun pericol pentru perenitatea fostei nomenclaturi.

Câteva reforme importante pentru nivelul de trai material și satisfacția morală a populației au fost fluturate: realizarea lor imediat sabotată, sau chiar suspendată, de cei care le proclamau luând atitudinii de reformatori ai comunismului.

Ați primit deci la Biserica, Părinte, pe reprezentanții oficiali ai acestui neo-comunism, mai puțin salbatesc dar mai prefăcut decât cel precedent, deci - cine știu - poate chiar mai periculos.

Ați primit, cum citesc în scrisoarea circulară și ați informat pe enoriași după 6 zile; ați pus deci în fața unui fapt împlinit o mulțime de credincioși, pentru că Biserica din Paris era un

steag menit să fluture fără întrerupere și fără compromise cu « lumea în care trăim » și cu « realitățile alea cum sunt ». Considerațiile de acest soi aparțin oamenilor politici, iar dela fețele bisericesti poporul așteaptă într-o înțelegere morală și dăruire înleptă luptei contra răului.

Biserica trebuie desigur să fie deschisă tuturor, chiar oaspetilor nedoriți. Dacă erau veniți să facă o rugăciune, locul deschis era locul indicat - chiar gol fiind de orice altă prezență.

A-i primi, se pare cu o agapă - chiar precedată de o rugăciune - a constatat cu ei « evoluțiile pe calea cea bună » și a limita divergențele la « problema trecutului » și la decepția exilaților în vizită în România, e cu totul altceva: o recunoaștere și un auz, nici alb nici negru, pentru un regim care se va grăbi să le trâmbiteze în țară. Mude românii, înșelați și disprețuiți de cinci ani de zile, o să se simtă abandonati - după statele occidentale - și de proprii lor frați din Vest.

Asta este, Părinte, reacția mea la acest eveniment care m'a surprins și m'a dezolat.

Cred că e de datoria mea să v'o fac cunoscută și să o comunic compatrioților cari tot vor putea spune cuvântul la Adunarea Generală din zilele care urmează.

Marcel Rădulescu

COMITETUL DE INITIATIVA,

S. Bianu	C. Martin
A. Bogdan	A. Michaloux
D. Crețu	R. Negoescu-Sutu
G. Culică	P. Predeleanu
I.A. Ghica	R. Radina
P. Goma	P. Sinescu
S. de Hillerin-Vulcanescu	G. Stănciulescu
C. Ioanițoiu	A. Visan

DELEGATII COMITETULUI DE INITIATIVA:

S. Bianu
G. Culică
I. Ghica
C. Ioanițoiu
C. Martin
R. Radina

S. Bianu
G. Culică
I. Ghica
C. Ioanițoiu
C. Martin
R. Radina

P. S. Conflictul încă nu s'a rezolvat. El a luat calea unei arbitrări. Ceea ce-i evident însă este că românii din Franța apără cu fermitate și cu sabie de arhangheli Biserica lui Hristos și nu se lasă păcăliți nici chiar de șiretenia unui președinte transformat din ateist în liber gânditor

I. J. S.

ACKNOWLEDGMENTS

A Special Welcome to our New Voting Members

Mihai Bujor	Miron Lungu
Nora & Dan Blănaru	Ileana Matei
Oana Leonte	Luca Matei

We hope others will join them in showing an active interest in the future of our Bay Area Romanian Home and Chapel now engaged in building a new home and church in Hayward.

Welcome also to our New Associates

Dr. Eugen Grecu (Sacramento)
Aurel Vlaicu (Palm Springs).

SPECIAL THANK YOU to
Phase II Donators
(Dec. - Feb.)

Barbara Brosh.....	\$ 25
Ovidiu Diaconescu.....	\$ 100
Raul Pechiu.....	\$ 100
Vivian Parker.....	\$ 25
Virgil Speriosu.....	\$ 100

CRC is now working with architects regarding building plan proposal. Since we do not wish to go into debt again unless we absolutely must, we are endeavoring to scale down the cost close to what we have available \$ 220 - 225, 000. With CRC current pledges (and assuming that the Oakland and San Jose Parishes will join in by contributing their savings), we are confident of having \$ 250, 000. Volunteers are already involved in making the existing structure usable, hooking up electricity and plumbing, preparing the basement for storage space and working to make the burned out interior usable. In addition to cleaning up the grounds to meet city code requirements, CRC has replaced a door, added locks and repaired fencing to increase security. Under consideration is purchasing or leasing a mobile home for temporary use on the premises to prevent vandalism and protect building equipment stationed on the premises.

Anyone who is willing to help should contact Constantin Iordache, our present building manager at (415) 453 - 7993.

At this time we should like publicly to thank Mr. C. Iordache, along with Mr. Vladimir Todor, for all the hours they have put in. Thanks are also due to Ion Bercea, Dan Cojocneanu, Simeon Feurdean, Filofteia Leonte, Oana Leonte, Anton Munteanu, Cristian Naghi, Cristina & Octavian Negoitescu, Traian Rosita, Ilie Smultea, for their volunteer hours cleaning up brush and to Vasile Moldovan for donating some plumbing fixtures. Also for food prepared Mrs. Olimpia Cojocneanu, Rodica Iordache, Cati Lăzărescu, Filofteia Leonte, Oana Leonte, Marta Lupan, Cristina

Negoitescu. Special thanks are due to **George Dicu** for volunteering his assistance as a civil construction engineer for the project. At this time we appeal to our readers to make their pledges or send in their donations. **NOW IS THE TIME TO SHOW YOUR SUPPORT.**

TO JOIN CRC, there are several classifications of Membership: **Phase II Founder**,...\$ 500 (may be paid in instalments), Voting membership... \$ 60/year (includes Buletinul CR); Associate membership... \$25 (includes Buletinul CR). For Canada/Europe Surface, \$30; For Air Abroad \$35).

Congratulations to Our New CRC Board

Bogdan Cojocneanu
Anastasia Constantinescu
Constantin Iordache
Cati Lăzărescu
Gh. Naghi
George Samachișă
Ilie Smultea

There has been some confusion with regard to election procedures. The By-laws specifically do not allow voting by proxy. Absentee voting is allowed, however. As in U. S. General Elections, one must request an absentee ballot and return same before the actual election.

As in other International institutions, weighted voting is used for elections and for major controversial decisions, honoring long - time members, according to cumulative membership contribution accounts. In Phase I, founders paid dues in proportion to the number of initial \$100 units. Phase II Founders, who have paid their current regular voting membership dues, have two votes for the \$500 Phase II Founder minimum. Each voting membership is worth one vote. Additional votes are awarded for each \$250 of accumulated member contributions.

Elections are called in December or January with 30 days notice.

New membership dues paid before the general elections are credited to the previous year; i.e. members who joined at the

1995 annual meeting are paid through 1994. Dues paid before July of the current year are credited to the current calendar year.

For the bulletin, \$ 10 of the \$ 60 dues goes to support the bulletin. Dues may be paid on a monthly basis at the rate of \$ 5 per month. Associate dues are \$ 12 (\$1/month + \$ 13 for bulletin).

Special patron donations for BULETINUL CR are encouraged to help finance periodical exchanges with many world-wide Romanian publications, libraries, churches and nonprofit organizations, as well as a limited number of copies mailed to prospective subscribers. Gift subscriptions are welcome.

OFFICERS ELECTED at the February 12, 1995 Board Meeting

President	-	Ilie Smultea
Vice President	-	George Samachișă
Secretary	-	Gheoghe Naghi
Treasurer	-	Judy Smultea
Property Mgr.	-	Constantin Iordache
Controller	-	Anastasia Constantinescu
Controller	-	Bogdan Cojocneanu

Nominating Committee : Frances Ocneanu
 Doina Speriosu

Other Assignments :

Hospitality Chairman	-	Cati Lăzărescu
Membership Chairman	-	Bogdan Cojocneanu
Program Chairman	-	Dinu Leonte

Bulletin Editor	-	Ilie Smultea
Literary Ed.	-	Nicolae Novac
Asst. Ed.	-	Gheorghe Naghi
Mailing Lists	-	Remus Bretoi
Immigration Asst.	-	Ilie Smultea
Librarian	-	Mihai Olteanu, Sr.
Asst. Librarian	-	Anton Muntean

EVERYONE IS ASKING -

Where is Maurice?

Where has he gone?

The Valley Cheese Shoppe is under new ownership, and all his friends want to know where Maurice has gone.

Here's the good news:

Maurice is now associated with

**CROWN
CHEVROLET AND BUICK**
7544 Dublin Blvd. Dublin, CA. 94568

office: 510-828-6500
home: 510-352-0454
auto: 510-220-3347
Fax: 510-833-2616

Maurice wants all his Romanian friends to stop by and say hello if you're in the area of Dublin or give him a call.

(Maurice Soulis)

Casa Română & Capela - Romanian Home & Chapel

26051 Calaroga Ave., Hayward, California

- A non profit corporation under the laws of the State of California

FOUNDERS - PHASE I

- Clara Acatrinel
- Liviu Bacoș
- Ioan & Virginia Balaci
- *** † Alexandru Blaga
- Remus N. Bretol
- Maximilian Bujor
- Valer Bursan
- Alexander Burz
- † Nicolae Cazacu
- Jon & Stela Cepoi
- Margareta Cismaru
- † Eugen Coban
- George Costache
- † George Danulescu
- Dan C. Didescu
- Nicolae Dimitriu
- † Antonio Docan
- John Dumitru
- Mircea Goreniciu
- Sorin Issvoran
- † Angela Ionescu
- *** Fam. † George Jordan
- Emeric Kalman
- Valeria Kalman
- Peter Romeo Malattia
- Otilia Bria Malattia
- George & Nadia Mandoche
- Nicolae Moisidis
- John V. & Ilse Moldovan
- Frances R. Ocneanu
- *** † Traian Ocneanu
- Nic & Ana Olar
- Anca & Mihai Olteanu
- *** † Alexander Parvu, Jr.
- Rodica Ranga
- Vasile Ranga
- *** Mircea Ratiu
- Ioan D. Sarbu
- John Simicin
- *** Ilie J. Smultea
- Judy Clark Smultea
- Simon & Doina Speriosu
- Ionel Spinu
- Elena Stamatescu - Greavu
- Eugen Stola
- † Leon & Florence Vasu

FOUNDERS - PHASE II

- † Alexandru Blaga
- Sorin Cismaș
- John Dumitru
- Sorin & Georgeta Georgescu
- Anton Munteanu
- Ioan Popa (Germany)
- Judy Smultea

FOUNDERS - PLEDGE - PH II

- Anastasia Constantinescu
- Nicolae Dimitriu
- Constantin & Rodica Iordache
- Cati Lazarescu
- Michelle & Marius Lupan
- Ștefan & Alina Moiccanu
- Gh. Naghi
- Frances Ocneanu
- Ioana Popescu

ASSOCIATES

- Mircea Aleman
- Florian Altan
- Viorel Balinescu
- Miros Bonca
- Barbara Brosh
- Olivia Crihan
- George & Elena Dascălu
- Dionisie Ghermani
- Eugen O. Grecu
- Ladia K. D. Kristof
- Sorin Nicolae
- Nicolae Novac
- Alex & Cornelia Pechiu
- Silvia Lange-Prodan
- George Savencu
- Paul Sebastian
- Ana Simpson
- Adrian & Mariana Smultea
- Lucian & Rodica Smultea
- Corneliu Stan
- † George Stoenescu
- Mircea & Irene Timbăcescu
- Georgia Tennyson
- Ovidiu Vasilescu
- Emile Vicas
- Aurel & Ana Vlaicu
- Ovidiu Vuia

VOTING MEMBERS

- Natasha Barac
- Mihai Bujor
- Dan & Nora Blănuș
- Bogdan Brăileanu
- Remus N. Bretol
- Valer Bursan
- Bogdan Cojocneanu
- Dan C. Cojocneanu
- Anastasia Constantinescu
- Valentin Constantinescu
- Nicolae Dimitriu
- Gh. Grigorescu
- Constantin Iordache
- Emeric Kalman
- Constantin Lapuștea
- Cati Lazarescu
- Dinu Leonte
- Oana Leonte
- Miron Lungu
- George & Nadia Mandoche
- Ileana Matei
- Luca Matei
- Ștefan & Alina Moiccanu
- John V. & Ilse Moldovan
- Vasile & Ileana Moldovan
- Gh. Naghi
- Marius Neacșu
- Cristina Speriosu-Negoițescu
- Frances Ocneanu
- Vasile Papadopol
- Vivian Parker
- Ioana Popescu
- Mircea Ratiu
- George Samachiș
- Ioan D. Sarbu
- John Serghi
- Ilie J. Smultea
- Judith Clark Smultea
- Simon Spăriosu
- Doina Spăriosu
- Nicolae Turcan

- Paid Founders/Members (Thru - 3, 93)
- Paid Founders (over 1 unit)
- Paid Founders (over 3 unit)
- Paid Founders (over 3 unit)

SPECIAL ACKNOWLEDGMENTS

Unirea de la Vest Society of America
The Union & League of Romanian Societies of America
Holly Resurrection Romanian Orthodox Parish
Societatea Academica Romana - Sectia Germania

